

395 Ft

XIII. évfolyam 4. szám / 2010. április

www.kutya.hu

Kutya

Szövetség

A rettegett
külsős

Vitéz gulyás
pulik nyomában

26-27

38-39 40-41

2030 Érd, Törökbálinti út 34.

Telefon: 06-23/373-657

Fax: 06-23/523-930

www.kutya.hu

E-mail: info@dognet.hu

Címlapfotó: Págány Tamás

Felelős kiadó:

az Érdi Rózsa Nyomda Kft.

ügyvezetője

Főszerkesztő: Juhász László

E-mail erdirozsanymoda@t-online.hu

Szerkesztők: Tóth Tamás Antal,

Págány Tamás

E-mail: szerkeszto@kutya.hu

Lapterv design és nyomdai előkészítés:

Illovszky Gyöngyi

illovszky.gyongyi@kutya.hu

Nyomás: Érdi Rózsa Nyomda

Felelős vezető: Juhász László

HU ISSN 1418-4354

Terjeszti: a HÍRKER RT.,

a Magyar Lapterjesztő RT.

Előfizetésben terjeszti a

Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága

1008. Budapest, Orczy tér 1.

Előfizethető valamennyi postán,
kézbesítőknél,

e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu

faxon: 06-1/303-3440.

További információ: 06-80/444-444.

A Kutya Szövetség és a kutya.hu kiadója fenntartja magának a jogot, hogy a szerkesztőségbe érkező leveleket, illetve meg nem rendelt cikkeket szerkesztett vagy rövidített formában közölje. Kéziratokat nem küldünk vissza, és nem örzünk meg.

Ez történt

Letűnt korok nemes ura: barzój

És a letűnt korok nemes ura napjainkban

A nemesség belülről fakad

Agártempó lengyelül

Agarak közt a Formula1

Fuss agár, fuss!

Ósi fajta a kihalás szélén: a szárd agár

Nagy múlt, nagy lélek, kicsi kutya

Kis olasz agár, a versenypálya Speedy Gonzaleze

A rettegett külsős

A csupa nagybetűs PULI

Vitéz gulyás pulik nyomában

A kutyák titokzatos élete

És még mindig az agresszióról

Itthon a Kárpát-medencében

DNS tárolás a magyar agár védelmében

Új jövevény a falkában:

Kutya-macska, kutya-kutya összeszoktatása

Kutyaélet Pozsonyban

04-05

06-08

09-10

11-12

13-14

16-17

18-20

21

22-23

24-25

26-27

29

30-31

32

34-35

36

38-39

40-41

42-43

Kedves Olvasó!

Mit is írhatnék a címlap mögé, mint a már 14 éves nyugdíjas versenyagaram, Geszti boldogságának egy darabját.

Ülök az autóban jó meleg van, odakinn hűvös tavaszi szél hordja a földön fekvő száraz falevelet, az ablakon át még kopasz fák suhannak tovább, némelyiken magányos varjú károg elnyúlók és élvezem, hogy utazunk.

Az utóbbi időkben sokat mentünk. Póráz, edzés, már-már unalmassá bejárt utakon, réten-mezőn. Feldobban a szív, mikor egy őz vagy nyúl csatangolt előttünk, de volt, hogy róka bóklászott a ködös, hajnali tájban a vér felpezdült mindig mehetnékem volt, de a póráz fogta a szilajságom...

De hová is utazunk? Mellettem hever a jól ismert zsák benne a szokásos: szájoskár, mez krémek illata bújki lassan belőle edzés vagy... vagy VERSENY? Megindul a vérem, érzem, közelgünk. Az autó lassul, szokásos balkanyar és zötyögés, földút, tehát megjöttünk!

Felülök, a látvány megnyugtat, de mégis bizseregni kezd mindenem: emberek, kutyák, a pálya...

Hangos bemondó, tehát verseny... Első futamhoz szólítják a számomra új nevet... persze az ifjú titánok

A gép már bemelegedett, újabb és újabb körök mennek le amikor felkészülésre szólítanak.

Autóból ki, megcsap a hűvös szél, krém, masszázs ismerős, megszokott rutin mozdulatok: bemelegítés, mez, igen, piros egy, a legjobb. Mosolygok.

Az ifjak méregetnek, én is őket, de csak váll felett, sandán meglátjuk mi lesz, minden a célban dől el...

Hallom a nevem, adrenalin bomba, a pulzus felszökik tudom, mi jövünk. Nyergelő, sorsolás, egyes boks. Minden egyben. Szájkosár, boxot nyitják, már csak pillanatok... koncentrálok. Közeleg a gép, nagy levegő, tág pupilla... a nyulat is látom már, csattan az ajtó... Megszűnik minden, a külső zaj, szurkolás csak távoli hang, nincs hideg, sem szél, csak a nyúl, az idő és én. Semmit nem érzek, csak a gyorsuló levegőt az arcomon...

Szabadság... messze rúgom fel a homokot mögöttem, belesimulok a talajba és eggyé válik izom, tüdő, szív és vér...csak a vágta létezik... Első kanyar, mögöttem kis lökdösődés, balra helyezkedek, beférek... közeleg a célvonal... nyúl a földön, rávágok... Megvan! Mosolyt látok magam előtt, gazdám boldog, én is, nekem a nyúl, a futás, neki én. Hej, de szép az élet!

Ismét az autó, jó meleg van, elalszom, és újra álmodom a győzelmet, mikor megérint egy kedves, simogató kéz. Felébredek, egy kosárban mellettem ropog a kandallóban a tűz, kint jeges, téli vihar dühöng. Megöregedtem, s csak ezt hallom...

„Megint a régmúlt idők dicsőségéről álmodott az öreg, látod, mosolyog!”

Iszom egy kortyot a meleg tejből és alszom tovább...

Págány Tamás

szerkeszto@kutya.hu

Tudósítás

a Magyarországi Általános Rottweiler Klub (MÁRK) CAC Speciál Fajtakiállításáról

*(Mád Tokaj-Hegyalja
március 6.)*

2. alkalommal rendezte a MÁRK Mádi Területi Csoportja CAC speciál fajtakiállítását Mádon az abszolút győztes számára a Tokaj-Hegyalja Kupa díjjal. A bírálatra Josef Hover urat, az Osztrák Rottweiler Klub (ÖRK) nemzetközi elismertségnek örvendő speciál bíróját kértük fel, aki rendszeresen bírál a MÁRK rendezvényeken.

A kiállítás előtti reggeli tenyészkalkulmassági vizsgán négy nevezett kutyából kettő tenyésztésre alkalmas, kettő visszarendelve minősítést kapott.

A CAC Speciál Fajtakiállításra 50 kutyát neveztek, a felvezetett állomány minőségét mutatja, hogy közel 90%-os arányban kitűnő minősítést kaptak. Ezúttal is számos külföldi - elsősorban román - tenyésztő nevezte kennele

Közgyűlés az MKSZ-ben

Indul a kiállítási szezon

A Magyar Kutyások Szövetsége február 27-én tartotta meg 2009. évet lezáró közgyűlését, melyen a 43 küldöttből 35 volt jelen. Főbb napirendi pontok: rendezvény program, média partneri megállapodás.

A küldöttek összeállították az MKSZ 2010. évi rendezvényeit. Ennek során komoly szakmai vita bontakozott ki a SFJK Klub mindenfajtas CAC kiállítási igénye kapcsán. A klub korábbi három kiállítása egyáltalán nem nyerte el sem a kiállítók, sem a Bírók elismerését. A Klub jelenlévő képviselője harcos oroslánként küzdött, bizonygatta, hogy szervezetük átalakult, megtisztult, és igenis, már alkalmasak egy mindenfajtas rendezvény szervezésére, csak úgy mint ahogy legutoljára egy klubkiállítást levezényeltek. A vita során komoly veszély fenyegette a klubot, hogy évekig semmilyen rendezvényt nem fognak csinálni. Végül bölcs, mondhatni Salamoni döntés született. Rendezzenek az idén még egy klubkiállítást és ha ez rendben lesz, jövőre újra előterjeszhetik kérélmüket.

Jenei Attila elnök tájékoztatta a Közgyűlést, hogy a Szövetség és a Kutya.hu website, valamint a Kutya Szövetség című lap között média partneri szerződés jött létre. A szerződő felek a jövőben stratégiai partnerként kívánnak együttműködni az MKSZ és tagegyesületeinek rendezvényei iránt érdeklődők magas színvonalú, naprakész tájékoztatása és nevezési, valamint egyéb közös kinológiai szolgáltatások nyújtása céljából.

A szerződés keretén belül a kutya.hu website egy önálló, regisztrációs alapon működő online nevezési rendszert bocsát az MKSZ és azt igénybe venni kívánó tagszervezetei részére. A Kutya Szövetség havi lap rendszeresen tudósít az MKSZ rendezvényeiről.

A Közgyűlés a tájékoztatást néhány konkrét és megválaszolt kérdés után tudomásul vette. Ezt követően Jenei Attila és Juhász László a megállapodást aláírták.

A Közgyűlés megszavazta az MKSZ és Tagszervezeteinek 2010 évi kiállítási programját.

színe-javát, szép eredményt elérve.

A kiállításon a Tokaj-Hegyalja Kupa díjat és a Hungária Fajtagyőztes címet a kan nyílt osztály CAC címet elért kutyája Markos vom Sirius (T+t: Huber Mátyás) kapta. Következő rendezvényünk Húsvét Hétfőn a monori Nyerges Hotelben a MÁRK 20. Jubileumi CAC Klubgyőztes kiállítása (bővebbet lásd: <http://markrottweilerklub.gportal.hu/>).

Haas Gábor
elnök

■ kiállítás legszebb kutyája HFGY
Tokaj kupa győztes

MKSZ	2010. 03. 27., Bp.
OTK	2010. 05. 01. Bp.
MABOX	2010. 05. 15. Tiszafüred
TKOK	2010. 06. 05.
STRÁZSA SE	2010. 06. 19. Bp.
TESE	2010. 08. 07. Nyíregyháza
ARKE	2010. 09. 18. Székesfehérvár
TKOK	2010. 10. 09. Bp.
MKSZ (Bp.)	2010. 10. 30. Bp.

Egyéb Rendezvények:

RMSE	2010. 03. 13-14 Sopron, Field Trial
Smaragd SE	2010. 08. 07. Agility verseny, Veresegyház
Smaragd SE	2010. 08. 08. Frizbi verseny, Veresegyház
Göcsej Kutyaklub	2010. 09. 04. Retriever találkozó

Speciál Fajtakiállítások:

TKOK Vadászkutyás tagozat: VIII. fcsp. részére	2010. 09. 19. Polgár SFJK Svájci Fehér Juhász- kutyák klubkiállítása
---	--

Tenyészszemlék:

OTK és TKOK	2010. 03. 07. Bp.
MABOX	2010. 03. 15. Bp.
SFJK	2010. 05. 22. Mosonmagyaróvár
OTK és TKOK	2010. 06. 12.
TESE	2010. 08. 07. Nyíregyháza
OTK és TKOK	2010. 10. 31.

Részletes beszámolóinkat a www.kutya.hu oldalon olvashatják. Rendezvényeikkel kapcsolatos információkat a szerkeszto@kutya.hu e-mail címre várjuk.

Annyi mindent tudunk róla, és annyian írtak már e gyönyörű fajtáról, hogy nincs könnyű dolga a tollforgatónak, hogy ne ismétljen, és ne legyen unalmas a barzójról szóló beszámoló.

Mert írhatnám, hogy ősrégi fajta, az első feljegyzések a XI. századra nyúlnak vissza, vagy az 1260-as időkből származó írások említenek egy novgorodi tenyészetet, ahol már akkor az úri népek kedvelt elfoglaltsága volt a nyúl vadászat, de egyes elméletek szerint akkor még nem beszélhetünk barzójról, csak egy vadászó, futó kutyáról, amiből később az uradalmakban élő tenyésztők és nemesek munkájával alakult tovább. És itt említhetném Rettenetes Ivánt, aki az 1500-as évek derekán barzój szerű falkákat tartott, mert nagy tisztelője volt a fajtának, de igazán orosz agártenyésztésről és a fajta kezdeti virágzásáról az 1700-as évektől beszélhetünk. Az biztos, hogy a cárok, fejedelmek vadászkutyaik voltak, amiket nyúl és farkas vadászatára használtak azokban az időkben. El sem tudjuk képzelni a korabeli kennelek agarainak számát, egyes elbeszélések szerint a számszónovi kennekben ezernél is több pompás kutya lakott. Voltak még mások mellett híres ebek a zsharevi és nazimovi kennelekben, melyek a kiváló vadász képességeikkel szereztek hírnevet tenyésztőiknek. Természetesen különböző tájakra akkoriban különböző barzój típusok voltak jellemzőek. Az első típusjegyek leírása a XIX. században jelent meg, mely leírás Ermolov nevéhez fűződik. Innen beszélhetünk konkrétan barzójról, mint tiszta vérben tenyésztett fajtáról.

De írhatnék a standardról, miszerint, az FCI által elfogadott vadászkutya, a X. fajtacsoportban jegyzik ... Viselkedése, temperamentuma kiegyensúlyozott, jó idegrendszerű, egészséges fajta..

Marmagassága kanoknál 75-85, szukáknál 68-78cm... De nem szeretném a már százszor leírt, majdnem közismert adatokat tovább szaporítani.

Nincs szebb és jobb módja a barzój leírásának, mint amikor a munkájáról, a mindennapi kapcsolatunk oldaláról közelítjük meg e fajtát, és idézünk letűnt idők nagyjaitól, ahogyan őket megérintette a barzójjal való találkozás.

Talán az egyik legélvezetesebb szemelvényt olvashatjuk Lev Tolsztoj Háború és béke c. regényében.

Letűnt korok nemes ura: a barzój

„Jól megtermett, fűrgelábú nyúl akadt elébük. A nyúl nem eredt neki azonnal, amikor felugrott, csak mozgatta a fülét, ballagta a kiabálást meg a patadobogást, amely egyszerre csak mindenfelől felbangzott. Szökkent vagy tízet, de nem valami sebesen, közel engedte magához a kutyákat, majd végül felismerve a veszélyt, irányt választott, és a fülét hátracsapva nekilódult, ahogy csak az inától telt. A tarlón hevert, de előtte őszi vetés volt, és ott könnyen besüpped a láb. A jelző vadász két kutyája, amelyek a legközelebb voltak, elsőnek látták meg a nyulat és eredtek a nyomába. De még közel se jártak bozzá, amikor mögülik előszökkent Ilagin vöröspettyes Jorzája, egy kutyabossznyira megközelítette, szörnyű gyorsra fokozta az iramot, megcélozta a nyúl farkát, és azt gondolva, hogy már el is kapta, előrebukfencezett. A nyúl felgömbölyödt a derekát, és még sebesebben iszkolt. Jorza mögül előrohant a szélestomporú, feketefoltos Milka, és gyorsan iramlott a nyúl felé.

- Miluska, aranyos! - hallatszott Nyikolaj diadalkiáltása. Úgy látszott, Milka mindjárt ráveti magát a nyúlra és elkapja, de túlrohant rajta, amikor utolérte. A nyúl lekushadt. Megint a szép Jorza támadott rá, szinte ott csüngött a nyúl farkán, mintba célozgatná a hátsó combját, hogy ezúttal ne fogjon mellé, biztosan elkapja.

- Jorzinka, lelkem! - rikkantotta Ilagin elváltozott, sírós hangon. De a Jorza rá se bederített a rimáncodásra. Abban a pillanatban, amikor azt lebetett várni, hogy elkapja a tapsifülest, a nyúl oldalt szökkent, és a tarló meg az őszi vetés közti mezsgyére pattant. Jorza és Milka egy vonalba búzódtak, akár a rudas és a nyerges, és megint sebesen közeledtek a nyúlhoz; a nyúlnak a mezsgyén könnyebb volt a futás, és a kutyák már nem értek olyan gyorsan a nyomába.

- Rugaj! Rugajuska! Tiszta dolog, gyereünk! - kiáltotta ekkor egy új hang, és a Rugaj, a bácsi görbebátú, vörös kánya, a bátát bol kinyújtva, bol felgömbölyítve utolérte a két első kutyát, elő is bukkan mögülik, iszonyú önfeláldozással annyira fokozta az iramot, hogy már ott is volt a nyúl sarkában, a mezsgyéről leugrasztotta a vetésre, ott másodjára még ádázabb robamba csapott, a sáros őszi vetésen pedig térdig süppedezett a sárba; csak azt lebetett látni, hogy a bátát sárral összepacskolva fel-

bukfencezik a nyúllal együtt. A kutyák csillagalakban körülállták őket. Egy perc múlva mindenki ott állt a csapatba verődött kutyák körül, de csak a boldog nagybácsi szállt gyalog, és levágta a nyúl bocskorát. Megrázta a nyulat, hogy kifolyják a vére, izgatottan nézegetett, körülfutatta a tekintetét, nem tudta, hova tegye kezét-lábát, és mondott valamit, de maga sem tudta, kinek és mit. 'Hát ez tiszta dolog... ez aztán a kutya...'

Ezen sorokat olvasva úgy érezzük, mi is részesei vagyunk a vadászatnak és az ember arra gondol, igen, ez a fajta, ez az élmény, amire vágyom...

De nézzük, mivé is vált a régmúlt idők vadász barzoja.

A mai rohanó világban teljesen

más értékrend alakult ki, mint annak előtte. Manapság fontosabb, hogy egy kutya urbanizálódjon, kezes legyen, inkább barát kutyát akarnak az emberek, szépséget, nagy szőrt, királykisasszonyt. De nem szabad feláldozni a munkát és erényt a szépség oltárán, gondoljunk csak a napégette, foltos szőlőszemre, mennyivel zamatosabb és hasznosabb, mint egy vízzel telt, hatalmasra duzzadt, de ízetlen boggyó. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a jó barzoj nem szép, az orosz agár szép, a maga természetes szépségében, gyönyörű bundája bodorítás nélkül is fényes, mutató, arányos alkata, szépen tűzött nyaka, elegáns feje és feszes munkától duzzadó izmai adják azt a látványt, amitől az ember fellélegzik, és azt mondja, igen, pont ilyennek álmodtam.

A barzoj nem lett áldozata a mai úri hóbortnak, megmaradt ugyanannak a büszke, nemes fajtának, ami jellemezte őseit. A mai napig idegenekkel szemben tartózkodó, mindent megfelelő távolságból vizsgál, természetesen a gazdája kedvéért eltűri, hogy idegen kezek illessék, de egy pillanatra sem feledkezik meg arról, hogy ő igazán kihez tartozik. Aki mellett letette a hűségének zálogát, amellyel örökké igaz társként éli életét. A gazda minden kedves szava, érintése ajándék számára, amit hízélgéssel és a boldogságának mindenmű kifejezésével hálál meg. A gyerekeket, nőket végtelenül szereti és védelmezi, akár idegenekkel, akár más kutyákkal szemben.

A feladatok és támadások elől soha meg nem hátrál, végletekig szenvedélyesen

küzd, benne van az igazi sztyeppi vér és az orosz virtus, ami még a cári időkben plántálódott belé.

Tudja mire képes, érzi a hatalmas termet és szikár, de tömeges izomzat erejét, és tudja, ha valamit megfog, akkor az marad. Erejével és gyorsaságával vissza sosem él, feleslegesen nem keresi a bajt, egy igazi úr, aki nem kötekszik, de a sértésért elégtételt vesz mindenkor. Kiválóan tartható falkában fajta társaival, és szembetűnő a régi orosz-magyar barátság, hisz ahol magyar agár és orosz agár együtt él, mindig életre szóló jó kapcsolat alakul ki e két fajta között.

A ma emberének a barzój tökéletes társa tud lenni, ha megfelelően bánik vele, szereti és tiszteli. Mozgásigénye nem nagyobb, mint bármely más agár fajtának, de ne feledjük, vadászkutya van a kezünkben, akinek az élete a munka és a futás, amire szelektálták századokon át. Ezt megtörni vétek és merénylet a barzój lelke ellen, az ilyen kutya nem boldog, csak éli mindennapjait. Hazájában, Oroszországban még a mai napig vadásznak vele, sajnos a jelenlegi törvények szerint vadászni Magyarországon barzójjal nem lehet, így más módját kell keresnünk számára, hogy boldoggá tegyük.

Erre kiváló lehetőséget ad a pálya és coursing versenyzés. A barzój, mivel sokkal közelebb áll a természetes vadászathoz, mint a legtöbb agárfajta, ezért különös odafigyelést igényel a felkészítés so-

rán. A pálya kevésbé fekszik nekik – természetesen tökéletes versenykutya lehet faragni belőlük –, de véleményem szerint a legmegfelelőbb versenyzési mód a coursing számukra. Vágtájuk a fajtára jellemző, nem befekvős, talajhoz simuló vágta, hanem magasra törő, tértölelő ugrásokkal rúgja el a talajt maga alól, ami a sztyeppi magas fűben való vad követés miatt alakulhatott ki.

Megfelelő szellemi és fizikai felkészítés után begőzölt módon szenvedélyesen vadásznak a műnyúlra és a fogáskor messzi-

ről benyúlva, elemi erővel, szinte dühösen csapnak le áldozatukra. A szikárságuk és kemény talpuk miatt nem különösebben sérülékenyek, szinte minden terepen képesek üldözni a zsákmányt.

Együtt élni egy igazi barzójjal mindenképpen felemelő érzés és megtiszteltetés a bizalmukba férközni. A mindennapokban kellemes társ, néha nagyon megtréfálja az embert, sokat lehet rajtuk mosolyogni.

Nem zajos, nem ugat, csak amikor már muszáj. Életeleme a tél, a hó, akkor a legaktívabb (gyakran kint alszik éjjel is, nem húzódik a menedékbe), a nyári nagy melegekben kevésbé kívánja a mozgást, olyankor több odafigyelést kíván az edzések során.

Számomra a barzój egy életérzés, az itt leírt gondolatok összessége, és az elmúlt idők egyik legjobb döntése volt, amikor igent mondtam feleségemnek a kiválasztott fiatal úrhoz, aki által bepillantást nyertem e nemes fajta lelkivilágába és életébe. Remélem a barzój mindig A BARZOJ marad, nem ragadja el e nagyszerű fajtát a divat és a hozzá nem értés ingoványa.

Forrás és ajánlott irodalom: Vadászat agárral, Szina Kálmán szerkesztésében Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Háború és béke

*Págány Tamás
fotó: Bali Orsi és Págány Tamás
szerkeszto@kutya.hu*

És a letűnt korok nemes ura napjainkban

Az agarak témakörben az egyik kedvencem, az orosz agár... eleganciájával, úri hóbortjaival és tartózkodó, de mégis hízelgő modorával méltán nevezhetjük az agarak királynőjének. Megjelenése, mozgása lenyűgöző, és mindenképpen feltűnést kelt hatalmas méretével és különleges megjelenésével, de beszéljen a fajtáról egy igaz híve, Solymosi Annamária az Amuri-Pajkos Kennel tenyésztője.

■ Phaedra Camus

– Miért pont orosz agár?

– Néha úgy érzem, inkább a fajta választott engem, hogy hírnöke legyek a barzajok nagyszerű tulajdonságainak. Ebben a kérdésben egyáltalán nem voltam tudatos. Örökbe fogadtam 1993-ban egy felnőtt barzj szukát, akinek az első pillanattól kezdve lenyűgözött a ragaszkodása, hűsége, intelligenciája. Azóta tart a szerelem.

– Innen egyenes út vezetett a tenyésztéshez?

– Az Amuri-Pajkos Kennel alapítására 1995 tavaszán, 20 évesen szántam el magam. Akkortájt a PANNON Agrártudományi Egyetem Állattenyésztési Karára jártam és szabadidőm legnagyobb részét a fajta történetének megismerésére fordítottam. Diplomadolgozatomat Az orosz agár tenyésztés jelene és jövője a versenyek és kiállítások függvényében címmel írtam. Témaválasztásomban és a tenyésztés elkezdésében az motivált, hogy ez a nagyszerű tulajdonságokkal

■ Bogi&Cirill portré

bíró fajta nem kapott a múltjához és rangjához méltó hazai elismerést. A barzajok csodálatos belső és külső tulajdonságait megismerve döntöttem úgy, hogy ezt a csodát meg kell osztanom másokkal is.

– Mit szeretsz ezekben a különleges lényekben?

– Csodálom az öntudatosságot a barzajokban. Lenyűgöz a szofisztikált önkifejezésük. Azt is szeretem bennük, hogy ha valamit csinálnak, akkor azt "vagy nagyon, vagy sehogy". A végtelenségig szenvedélyesek tudnak lenni, ugyanakkor a tartózkodásuk, kimértségekük néha megmosolyogtat.

– Milyen egy nálad született kölyök?

– Mindenképpen fontosnak tartom, hogy kifejezett üzési ösztöne legyen. Szüleimmel, akik a mai napig aktívan kiveszik a részüket a napi teendőkből, már a kölykök életének első pár hetében sokat dolgozunk azon, hogy legyen önbizalmuk és felszínre tudjanak jönni azok a meghatározó tulajdonságok, amik öröktől fogva beléjük vannak kódolva.

– Úgy tudom mind a kiállításokon, mind pedig az agár sport terén is szép eredményeket értek el a kenneledből származó barzajok, ami magában hordozza az életerőt és egészséget, mint alapvető tulajdonságokat egy agárnál.

– Igen, nagy büszkeségemre szolgál, hogy minden műfajban nemzetközi szinten is képviseltetik magukat Amuri-Pajkos barzajok, jóllehet, a legnagyobb eredményeket nem magam értem el velük. Eladott kiskutyáim gazdái sokat tesznek az Amuri-Pajkos kennelel és egyben a fajta népszerűsítése érdekében azzal, hogy világverse-

Amuri-PajkosDoxa

nyeken szerepelnek. Pályaversenyezésben a Világbajnokság dobogójának második,

harmadik és negyedik fokára is Amuri-Pajkos barzajok állhatott fel, három egymást követő évben. Szívemhez legközelebb mégis a coursing, mint versenyforma áll, amit kutyáimnak számos nemzeti és nemzetközi coursing champion címe is bizonyít. Kiállítások terén a legmagasabb elismerést számomra az American Dual Champion cím elérése jelentett.

Minden agaras életében volt egy-két emlékezetes mondat, amit a kutyáira mondtak...Egy pár évvel ezelőtt még úgy néztek a kutyáimra, mint földönkívüliekre. Bizonyosságul álljon itt egy-két mondat, ami járókelők szájából hangzott el:

Kutyakozmetikustól távozván, kutyáim hasa alatt a szőrt hajgumival felkötöttem, hogy ne szennyezzék össze a másnapi kiállításig. Két idős hölgy egymás közt: mit csinál az a nő a kecskékkal? Hát nem látod? Feji őket!

Sétáltatás közben: vigyázz, itt jönnek a BMX-ülés fejűek!

Kiállításon: Jaj, ez a kedvenc fajtám! Milyen kutya is ez?

– Mik a jövőbeni elképzeléseid?

– Az éremhalmozás nem célom. Az agarazás szépségét nem a kupák csillogásában fogják meglátni az emberek. Minél több gyereknek és felnőttnek tudok felejthetetlen élményt nyújtani azáltal, hogy agárbemutatókon láthatják futni az agaraimat, annál több lelkes, önmotivált, elkötelezett agarast tudhat majd magáénak a fajta a jövőben.

– ...igen, kevés szebb dolog van az agarászatban, mint látni őket futni, dolgozni, ami valójában az életük, és látni őket a pályán, úszni a levegőben, vágatni szabadon.

– Ha valaki kedvet kapna a fajtához, kinek ajánlod a tartását?

– Kifinomult stílusú, kifejezett pedagógiai érzékkel megáldott embereknek, akiknek van már tapasztalata agarakkal. Munkakutyások, elsőkutyás gazdák, nagycsaládok inkább válasszanak más fajtát, vagy kódolják át gondolkozásukat egy kemény de érzékeny lelkületű agárhoz.

ADÓ 1%
az ÁLLATOK VÉDELMEÉRE!
Nem kerül semmibe, de nagyon sokat segít vele!
LEGYEN ÖN IS ÁLLATVÉDŐ!

Tevékenységeink többek között:

- állatmentés, sintér prevenció (kidobott, sintértelepre vitt kutyák gazdához segítése),
- szemléletformálás: kiadványok, cikkek, internet (a felelős állattartói kultúra kialakításának segítségével),
- ivartalanítási programok, - fajtamentés,
- állatvédelmi akciók - kampányok, - oktatási munka,

Adószám (adózáskor):
Orpheus Egyesület - 18464654-1-06

Web: www.zug.hu - Állatbarát www.sintér.hu www.ebrendeszet.zug.hu

Amuri-Pajkos orosz agár kennelel
www.hungarianborzoi.net

Págány Tamás
Kép és szöveg:
Bali Orsi és
Págány Tamás

Nehéz dolgunk van mikor tenyésztőket keresünk egy-egy fajtahoz, mert mindenki úgy érzi, hogy a másik tenyésztő ellenség. Legnagyobb meglepetésemre a magyar agarasoknál ragaszkodtak hozzá, hogy ne kettesben ülünk le beszélgetni, mert szívesen fogadják egymás gondolatait. Nemes kutya, nemes lélek. Végül két tenyésztővel és az április lapszám társszerkesztőjével Págány Tamással négyesben ültünk le beszélgetni, kinek miért éppen a magyar agár.

A nemesség belülről fakad

Márton Csaba, Olajos-réti Győzős magyar agár kennele: Nekem a magyar agár: vadászkutya. Tenyészetemből az ehhez a funkcióhoz illeszkedő formával kerülnek ki az agarak. Célom az agarászatnak, mint hagyományos vadászati módnak napjainkba való átmentése. Míg jogi háttérre nem biztosított, jó alternatívának találok számára a coursingen imitált nyúlűzést. Többek között Olajos-réti Győzős Bodza 2009-ben, első évadjában versenyt nyert. A fajta a magyar állattenyésztés kritériumai szerint alakult. Vérében van a munka, jól tűri a ridegtartást, ellenálló. A magyar agár teljesítményében a kitartó űzést, a biztos kapást, a rettenthetetlenséget, és egyáltalán a mindenek feletti zsákmányolási ösztönt értékelem.

Bali Orsolya a Kucorgó-Dombi magyar agár kennel: Hogy mit jelent nekem a magyar agár, arra egy visszaemlékezéssel válaszolnék:

Megyünk a réten, Dongó meg én. Körülötünk csak a természet neszeit hallom, zörög a száraz fű a lábam alatt. Egyszer csak megpillantunk a gát aljában egy gólya csapatot. Vagy félszáz gólya együtt, kelepelenek, járkálnak, mintha gyűlést tartanának. Leülünk és nézzük őket, közben Dongó mellettem pihen, fél szeme a tájon, hátha felugrik valami. Én csíkos bundáját simogatom, füleit morzsolgatom a kezemben, mikor egy pillanat alatt a csöndes, szinte alvó agár felpattan és már vágat is a nyúl után. A gólyák azonnal feloszlatják a megbeszélést, de én már csak azt látom, hogy Dongó jön és hozza a zsákmányt. Büszkén hozza, nagyon büszkén, táncos járása már messziről elárulja, meg van elégedve magával. Odajön, szeme a győztesek boldogságával csillog. Még körbe táncol kicsit, parádézik a nyúlal, aztán leteszi elém és várja, hogy elmondjam neki, amit egy agár vár, ha dolgozott. Azt hiszem, én is nagyon büszke vagyok arra, hogy magyar agaram van és hogy azt csinálhatta, amire évszázadok alatt kitenyésztették. Vadászott.

– Ki volt Dongó?

Bali Orsolya: Akiről szó van megemlékezésemben, az első agaram volt. Somogy Kincse Dodó "Dongónak hívták és vele kezdődött magyar agaras létem. 1994-ben kaptam meg őt, de már előtte jó pár évvel belevetettem magam a fajtába, kiállításokra, versenyekre jártam, tenyésztőkkel beszélgettem, és rájöttem, csakugyan ilyen kutyát szeretnék, számomra tökéletes!

– Egyszóval ő volt az, aki elindított ezen az úton?

Bali Orsolya: Igen, Dongóval mindent átéltem, amit csak egy agaras átélhet, és eldöntöttem, tenyésztetni is szeretném a fajtát, szeretném, ha mások is felfedeznék a magyar agár csodálatos jellemét, tökéletes

alakját, családcentrikusságát. Így 1998-ban megérkezett hozzám Kalandvadász Jázmin, egy fantasztikus sárga szuka. Jázmin is beváltotta minden reményemet, hisz amellet, hogy gyönyörű volt, amit számtalan kiállítási eredménye is bizonyított, coursingben is megmutatta rátermettségét, Országos Coursing Bajnok lett belőle. Tulajdonképpen e két agaramra építettem fel tenyészetemet. Dongó és Jázmin vonala a mai napig benne van agaramban, még a dédunokákban is olyan sok hasonlóságot fedezek fel, hogy sokszor könnyeket csálnak a szemembe.

– Mi az, ami fontos egy alom születésénél?

Bali Orsolya: Számomra a szülők kiválasztásánál az egyik elsődleges szempontom, hogy kiskutyáim küllemükben és jellemükben is magyar agarak, egészségesek és erősek legyenek. Próbálok tenyészetemben a sárga-fakó és csíkos színt előtérbe helyezni, fontos, hogy az ősi színek fennmaradjanak az állományban! A kölyköket 4-5 hetes korukban kipróbáljuk műnyúllal is, őrösztönüket fejlesztjük, hagyjuk, hogy kibontakozzanak. Kisfiam által a gyerekszeretetet is beléjük van nevelve, legtöbb kölykőm nagykorában is rajong a gyerekekért. Felelős tenyésztőként próbálok a legjobb gazdákat találni kiskutyáimnak és szerencsére pozitív visszajelzéseket kapok. Nálam a legfontosabb, hogy agárhoz méltó életet éljenek, a kiállítás, verseny csak ráadás, ha azt látom, hogy az agár szeme boldogan csillog, ha ránéz a gazdira, az minden címnél, serlegnél, eredménynél többet ér számomra. Külön öröm, ha a gazda második, harmadik agarát is kennelemből szeretné kiválasztani.

Márton Csaba: Küllemében az agaras fejformát, a nyúlmancsot, a kakasmellet, a hazai környezeti hatások alatt kiszелеktálódott bőr és szőrminőséget és az egyszínűséget részesítem előnyben. Míg e tulajdonságok együttesét nem látom egy egyedben továbbörökíthetően, a tenyésztés kihívás marad a számomra. Az kölyköknek igyekszem mindig olyan gazdákat találni, akiknek a szemlélete azonos az enyémmel a magyar agarat illetően.

– Mennyire fontosak a kiállítások?

Bali Orsolya: Magam nem sok kiállításon veszek részt, de a tőlem elkerült kiskutyáim gazdái lelkesek és általuk számos nagy-szerű kiállítási eredményt tudhat magáé-
nak a kennel. Eddig három Fialat Európa Győztes kölykőm van, név szerint Csillagfürt, Csenkesz és Dráva, emellett szinte

minden almomból van több Fialat Champion, Felnőtt Champion agaram, amit köszönök a lelkes tulajdonosoknak, akik mindent megtesznek agaraik kiemelkedő eredményeiért. A kiállítások helyett inkább a coursing izgalmaiban találok örömet, és nagyon büszke vagyok Círip nevű kölykőmre, aki Coursing Európa Bajnok lett 2005-ben, és együtt hallgathattuk a magyar Himnuszt, ami neki szólt. Ezen kívül több agaram ért el Coursing Champion címet Európa országaiban.

– Ki válassza társául a magyar agarat?

Márton Csaba: Általában is igaz, de a munkavonal-típusok esetén különösen, hogy a szereteten túl a legfontosabb a kutya-gazda kapcsolatban az összhang. Pozitív tulajdonságai miatt szeretném, ha mind többen ismernék meg IX. magyar kutyafajtánkat. Azonban mindig fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a nyugodt vérmérsékletű agárból egy pillanat alatt tör felszínre a benne szunnyadó vadász. Egy magyar agár tulajdonosnak egy percre sem szabad elfelejtenie, hogy agara zsákmány elejtésére kódolt ősi ösztöne ugyanolyan hevesen tör felszínre a természet lágy ölén, mint a város forgatagában. Aki ezt a kettősséget tudja értékelni és kezelni agarában, az különleges társra találhat a régmúlt hírnökében.

Bali Orsolya: Akik egy társat szeretnének egy életre, egy hű barátot, szabad akarattal, kevés korláttal, akik nem akarják megtörni az évszázados önállóságot, fogékonyak a humorra és megfelelő módon tudják kezelni a benne lévő erőt és robbanékonyságot, azok bátran választhatják a magyar agarat. Bizom benne, hogy a fajta megmarad olyannak, aminek őseink, a régi agarasok megálmodták és szelektálták a századok folyamán, igazi, vadászó magyar agárnak.

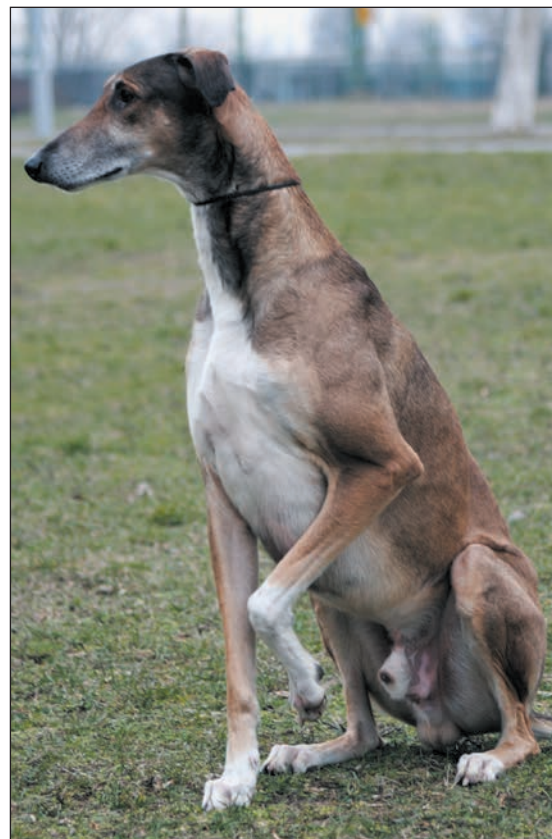
*Págány Tamás és Tóth Tamás
Fotók: Kecskés Zsófi, Virág Márton,
Bali Orsolya, Págány Tamás*

Kucorgó-Dombi magyar agár kennel
www.magyaragars.fw.hu
Olajos-réti magyar agár kennel
www.olajosretikennel.mlap.hu

Agártempó lengyelül

Az ember sokszor teszi tönkre elődei munkáját, de szerencsére vannak, akik elszántan küzdenek a letűnt korok, kihalófélben lévő fajtáinak megmentéséért. Talán még sokan vagyunk akik, emlékeznek azokra az időkre, amikor a magyar agár mint fajta volt eltűnőben. Bármily hihetetlen, ezekkel a nemes állatokkal a szocialista hatalom máshol sem bánt kesztyűs kézzel. A lengyel agárról, az egyetlen Magyarországon élő lengyel agár gazdájával, Gacsályi Zsófiával beszélgettem.

– Miért pont lengyel agár?

– Már korábban is hallottam a fajtáról, de előben először 12 éves koromban láttam lengyel agarat. Lengyelországban voltunk táborban, és egy nap a szállásunk előtt láttunk három agarat elmenni. Mivel nem hasonlított egyik általam akkor ismert agárra sem, megkérdeztem a gazdájukat, hogy milyen fajta. Meglepődtem a válaszom, mert én úgy tudtam, hogy ez a fajta

már kihalt. Ez 1984-ben volt. Akkoriban az angol agár volt a kedvencem, az is lett később az első és a második agaram is. Sajnos mindkettőt korán elvesztettem, az első balesetben a második akut leukémiában pusztult el. Az ő halála után más agarat szerettem volna venni, sokáig gondolkodtam a lengyel agáron és még két másik agárfajtán, végül a lengyel agár mellett döntöttem.

– Mit lehet tudni a fajta kialakulásáról, történetéről?

– A lengyel agár nagyon régi fajta, a XII–XIII. századtól lehet agarakat találni mindenféle ikonográfiában. A lengyel nemeseknek volt a vadászakutyája. A második világháború után, mint a régi rendszer egyik emblemikus figuráját, csaknem teljesen kiirtották. Az 1970-es években elkezdődött a fajta rekonstruálása. Az első egyedeket a lengyel határon túlról, Rosztov mellől hozták Lengyelországba, de használtak fel kutyákat Lengyelország azon régióiból, melyek régebben kapcsolatosak voltak a lengyelagár-tenyésztéssel, mint például a radomi, kielcei és sandomierzi régió. 1974-ben megszületett a rekonstruálás kezdete utáni első alom. A lengyelországi egyesület eleinte akadályozta a fajta rekonstruálójának munkáját. A rekonstruálásban nagy szerepet játszottak P. Czerniakowski, P. Tożczko, és a Szmurzo testvérek, Izabela és Mażgorzata, akik az 1970-es évek óta a Celerrimus lengyel agár kennel tulajdonosai, emellett Mażgorzata Szmurzo küllem- és versenybíró, valamint a lengyelországi Lengyel Agár Klub elnöke. A testvérpár írt egy könyvet a fajtáról, amely 1993-ban jelent meg Varsóban Chart polski (Lengyel agár) címen. 1981-ben regisztrert nyitottak a lengyel agaroknak, ettől az évtől kezdve szerepelhetett kiállításokon a faj-

ta. Az FCI 1989-ben ismerte el előzetesen, a végleges elismerés 2000-ben a poznańi Európa Kiállításon történt, akkortól kaphatnak lengyel agarak Interchampion címet.

– Milyen helyzetben van a fajta ma-napság, hogyan segíti a lengyel Chart polski klub a fajtát?

– Ma körülbelül 500 lengyel agár van a világon, több európai országban, valamint az Amerikai Egyesült Államokban, Kanadában és Japánban tartják és tenyésztik. Magyarországra 2003-ban érkezett az első lengyel agár. Otthon, lengyelhonban a lengyel agarat díjmentesen lehet kiállítá-sokra nevezni, ezenkívül az egyesület különféle rendezvényeket szervez, ahol bemutatják a lengyel agár mellett a többi agárfajta is. A lengyel agár fajtának külön klubja működik 1984 óta. A klub klubki-állításokon és tenyészemléken kívül még úgynevezett munkapróbákat illetve csap-tunka-próbákat szervez. Mindkettő-

nek a lényege a műnyúl utáni futás, de míg az előbbiben az egyes kutyák alkal-masságán van a hangsúly, az utóbbiban azon, hogy az egy csapatba tartozó ku-tyák mennyire működnek együtt egymás-sal (ennek póráz a neve, azután hogy ré-gen egyetlen szíjon volt átfűzve a csapat-ba tartozó 2-3 agár nyakörve). Egy csapat-ban azonos tulajdonban levő kutyák fut-hatnak együtt.

– Milyen a lengyel agár jelleme, visel-kedése?

– A lengyel agár a gazdájához nagyon ra-gaszkodik, de idegenekkel szemben bi-zalmatlan. Ha megfelelően neveljük, és oda tudunk rá figyelni tartható kisgyer-mek illetve más állat mellett. Fontos, hogy már kölyökkorában megkapja a megfelelő nevelést és szocializációt, ha ez elmarad, a kutya veszélyessé válhat a környezetére. Neveléskor legyünk min-dig határozottak (ami nem egyenlő a kia-bálással, veréssel). Ha a tulajdonos nem

elég határozott a kutya megpróbálhatja ledominálni. A lengyel agarat a vadász-ösztönön kívül a területvédő és az őrző-védő ösztön is jellemzi, így nem hajla-mos a szökдösésre.

– Mire használták elődeink a fajtát, és milyen feladatokra alkalmas ma?

– A lengyel agár vadászkutya, nyúlra, ró-kára, őzre, tüzokra és farkasra vadásztak vele. A feladata az volt, hogy utolérje, el-kapja és megölje a zsákmányt. Nem ap-portírozta, a vadásznak kellett elvennie tőle. Attól függően, hogy milyen állatra vadásztak agárpárokat vagy hármasokat használtak, ezeket, ahogy már említettem vadásznyelven póráznak nevezték. Az egy pórázba tartozó agaroknak nagyon jól kellett együttműködniük egymással. Ma fő-leg coursingeken lehet őket látni, de van-nak, akik pályán is versenyeztetik a len-gyel agaraikat. Tudok olyan lengyel aga-rat, amelyik gyerekek mellett dolgozik te-rápiás kutyaként, vannak olyanok is ame-lyek agilityznek.

– Jól látom, hogy nagyon egy bullám-boszon vagytok Hadarral?

– Hadar három és fél éves, 2006 júliusá-ban született a lengyelországi Arcturus kennelben (Blanka Horbatowska) amely 2001 óta létezik, 2005-ben és 2006-ban elnyerte a Legjobb Lengyelagár Kennel cí-met, több onnan származó kutya szerzett különféle országokban championátust, il-letve vannak közöttük interchampionok, világgyőztesek és coursing bajnokok is. Iniciatus Arcturus a tavalyi HAK klubkiál-lításon Gödöllőn Best In Show címet ért el. Hadar 2007-ben szerezte meg a HJCH tavaly pedig a HCH címet. A kiállítá-sokon kívül agilityzni is járunk. Igen, azt hiszem, jó a kapcsolatunk egymással...

– Kinek ajánlod a fajtát?

– Akinek van lehetősége és ideje arra, hogy sokat sétáljon és játsszon vele, lehe-tővé tudja tenni, hogy – különösen kö-lyökkorban-; más kutyákkal és emberek-vel is érintkezzen, és nagy tapasztalata van a kutyanevelés terén.

Köszönöm, és további sikereket kívánok Hadarral!

szöveg és fotó: Págány Tamás
szerkeszto@kutya.hu

Lengyel agár, Hadar lapja
<http://hadar.mindenkilapja.hu/>

bolhák, kullancsok és tetvek ellen

Csöppnyi szeretet és biztos a védelem

- Megvédi a kezelt kutyát és az otthonunkat a bolháktól

A kezelt állaton elpusztítja a kifejlett bolhákat, a környezetükben megsemmisíti a bolhahatékot és -lárvákat

- Elpusztítja a kullancsokat a kórokozók átvitele előtt

A kullancs terjesztette betegségek átvitelének kockázatát nagymértékben csökkenti

- Egyszerűen és könnyen alkalmazható

ÁRTALMATLAN valamennyi kutyafajta számára
Kölyökkutyák 8 hetes kor felett, és vemhes/szoptató anyakutyák is BIZTONSÁGOSAN kezelhetők

- Vízálló kezelés

- Megázás, samponos fürdetés nem befolyásolja lényegesen a hatékonyság időtartamát
- Számos egyéb termékkel szemben minimális a hatóanyag lemosódásának esélye vizes fürdő után

Keresse kedvencei állatorvosánál!

FRONTLINE Combo[®]

Spot-On Fipronil ++ (S)-methoprene

www.frontlinecombo.hu

Agarak közt a Formula1

Az angol agár az agarak formula 1-es osztálya, a leggyorsabb, aki szédületes sebességgel veti magát a nyúl után mind a szabadban, mind pedig a versenypályán. Az egyik legismertebb és legsikeresebb angol agár tréner és tenyésztő Magyarországon, Tenczel Gábor, őt kérdezem a tenyészetéről és kapcsolatáról az angol agárral.

– Honnan jött az ötlet, hogy neked ez a fajta lesz az életed?

– Bugacra jártam solymász barátaimmal 1995-ben, ott láttam először agarat vadászni, annyira megtetszett, hogy három napon belül megvettem életem első angol agarát. A vadászat során azonban elkerülhetetlenek a sérülések, ezért hamarosan inkább a pályaversenyzésre tértünk át. Ezt nem bántam meg, hiszen az agárversenyzés izgalmas, és élvezetes erőpróba mind az agárnak, mind a trénernek.

– Tebát, a sikertörténet 1995-ben vette kezdetét...

– Igen, 1995-ben vettem első angol agaramat, és 1998 óta tenyészttem is a fajtát. Az

első alom azért született meg, mert szerettem volna kis korától nevelni magamnak egy versenyagarat. Azóta is csak akkor születik nálam alom (általában évente egy), ha egy elképzelt párosításból versenykutyát szeretnék.

– Mi az, ami rabul ejtett a leggyorsabb agár fajtában?

– Az óriási ellentétek: hogy üldözés közben hihetetlen dinamizmussal képesek száguldani, míg a hétköznapi életben végtelen nyugalmat és eleganciát árasztanak. A velük való együttélés jóformán zökkenőmentes: a lakásban a szoba díszeként heverésznek szinte egész nap, nincsenek folyamatosan láb alatt. Legszívesebben a gazdi közelében, egy kényelmes fotelban lustálkodnak. A közhiedelemmel ellentétben mozgásigényük az átlagosnál nem na-

gyobb; természetesen a versenyagaraknak speciális mozgásra van szükségük, de ez sem jelenti azt, hogy naponta több órát kellene dolgoztatni őket.

Az angol agaraktól távol áll a szolgálalkúság, nem lesik folyamatosan gazdáik parancsait. Ugyanakkor nagyon hamar, szinte tanítás nélkül ráéreznek, hogy mit várunk el tőlük. Ezért inkább azoknak ajánlanám a fajtát, akik egy ízig-vérig arisztokrata, ugyanakkor érzékeny lelkű és intelligens társra vágnak.

– Mik azok a szempontok, amik egy alomnál számítanak?

– Mivel elsődlegesen versenyzésre tenyészttek, így természetesen a gyorsaság a fő szempont. Emellett nagyon fontos a kiegyensúlyozott természet és a jó idegrendszer. A fajtában az örökletes betegsé-

gek viszonylag ritkák, hiszen a tenyésztégyedek kiválasztása nem küllem, hanem teljesítmény alapján történik.

– Agarások között ismertek a sikereid, melyikre vagy a legbüszkébb?

– Nem tudnám megmondani, hogy az elmúlt évek alatt hány versenyt nyertek általam tenyésztett, vagy tréningezett agarak. A magyar agársporthoz nekem sikerült először háromszor Magyar Derbit, és háromszor Cseh Derbit nyerni ugyanazzal az agárral. A legrangosabb magyar versenyt, a Magyar Derbit az elmúlt nyolc évből ötször nyerte saját agaram, kétszer pedig barátaim tulajdonában levő, általam tenyésztett agár. Emellett a magyarországi pályacsúcsok zöme is a nevemhez fűződik (egyik agaram kilencszer futott pályacsúcsot). Az elmúlt három évben az Év

Trénere és az Év Kennele címeteket is sikerült elnyernem. Agaraim a nemzetközi mezőnyben is megállják a helyüket: az elmúlt nyolc évben minden Európa- és Világbajnokságon dobogós helyezést értek el.

Nagyon fontos, hogy a nálam született agarak gazdáinak minden segítséget megadjak, hogy a kölyökből eredményes versenyző válhasson. Így a kezdő agaroknak nem kell újra meg újra végigjárniuk a tapasztalatszerzés hosszú útját, hanem akár az első angol agarukkal is komoly eredményeket érhetnek el. Az angol agaraknál a verseny- és a kiállítási típus erősen elkülönül egymástól, így a tőlem származó agaraktól nem várható el, hogy a kiállítások sztárjai legyenek. Ennek ellenére a Szépség és teljesítmény versenyeket 2008-ban és 2009-ben is Moonlight-Hunter agarak nyerték.

– Úgy tudom, hogy a jövővel kapcsolatosan nagy lépésre szántad el magad...

– A jövőben az eddigieknél is komolyabban akarom venni a tenyésztést, kizárólag a legjobb, angolszász kanokkal akarok fedezetni. Régi vágyam teljesült azzal, hogy a 2009-es Európa Derbi megnyerése után lehetőségem nyílt arra, hogy a trénerkedést Angliában, az angol agár hazájában folytathassam. Így az eddig felhalmozott tudást és tapasztalatot egy új környezetben kamatoztathatom, és gyarapíthatom tovább.

kép és szöveg: Págány Tamás
szerkeszto@kutya.hu

Fuss agár, fuss!

Agár... ha ezt a szót halljuk mire is gondolunk.. az agár fogalma, képe az embereket megosztja, van akinek egy vézna kutya jut eszébe, és van aki egyből a futásra, a sportra és az izmok munkájára gondol. Én az utóbbiak közé tartozom, s az agár számomra a napi edzést, munkát jelent, a felkészülést a kihívást a pálya és coursing versenyekre. E két versenytől most a hazai coursing sportot szeretném bemutatni.

A Coursing jelentése... falkavadászat, de az itthoni hobbi agaras életben egy nyúl mozgását utánzó, cikk-cakk vonalvezetésű nyúlhúzást jelent, amit az agarak párban üldöznek.

Angliában vannak még Hare coursing versenyek, ahol az agarak élő nyulat üldöznek, egy zárt területen, ahol a vad menedéket talál és életben marad, az agarak munkáját, pedig lovasok bírálják gyorsra-

**Az idei év rendezvényei a következők:
COURSING:**

- 03. 21. Kecskemét-Hetényegyháza
 - 04. 24. Hódmezővásárhely CACL psz Szépség-teljesítmény
 - 05. 30. Gyúró CACIL psz.
 - 06. 20. Kecskemét-Hetényegyháza CACL psz.Szépség-teljesítmény
 - 08. 08. Kecskemét-Hetényegyháza CACL psz.
 - 09. 11. Kecskemét-Hetényegyháza CACL psz Szépség-teljesítmény
 - 09. 26. Gyúró CACIL psz.
 - 11. 14. Kecskemét-Hetényegyháza
- 07. 24-25. COURSING Európa Bajnokság**

ság és fordítások szerint (mint régen a vadászversenyeken).

Magyarországon a Hungári Agár Klub karolta fel évekkkel ezelőtt a coursing sportot, a klub rendezésében az FCI szabályok szerint építik a pályát és bírálják a versenyeket, ahol a megadott szempontok figyelembe vételével, minimum két bíró pontozza a résztvevő agarakat. A legfontosabb tényező a coursingben, hogy az agár a nyúlra koncentráljon, végig kövesse, minden fordulónál azonnal reagáljon, váltson ütemet és űzze tovább a bőrt és a végén rávesse magát, mint egy igazi zsákmányra. Ehhez biztos vadászösztönrel és természetesen megfelelő kondícióval kell rendelkeznie.

Egy jó coursingés agár kiváló idegrendszerezettel, erős csontozattal és acélos izomzattal rendelkezik, hiszen nem csak a nyúlra kell koncentrálnia, hanem a pálya tűzésében lévő akadályokkal, vizesárok-
kal, emelkedőkkel is meg kell birkóznia a

nagyjából ezer méteres futam alatt (kis olasz agárnál 400-700m). A tökéletesen felkészített állapot természetesen sok munkát és foglalkozást igényel, amit nem lehet elég korán kezdeni.

Már kölyökkorban felszínre kell hozni az űző ösztönt, amit folyamatosan erősítve hozzá kell edzeni a testet. Az edzések sokrétűek, és kitartásra nevelik az agarat. A kész coursingező agár szikár, kemény lábú, és jól bírja a változatos terepviszonyokat, s a kellemetlen időjárás sem veszi el a kedvét és erejét a versenyzéstől.

A hazai coursing csapat méltán lehet büszke a munkájára, hiszen az elmúlt években sok jó hangulatú, nívós versenyt rendezett és bonyolított le zökkenőmentesen. Nyugodtan mondhatom, hogy hazánk egyik legsikeresebb kutyás sportja a coursing versenyzés. Az FCI-n belül a leg-rangosabb verseny amit évente egyszer rendeznek meg 2002 óta az Európa Bajnokság ahová 400-500 agár is nevez. Amikor a magyar csapat kiutazott, minden év-

ben hallgathattunk legalább egyszer magyar Himnuszt és együtt örülhettünk a sikereknek.

Nébány magyar Európa Bajnok a közelműltből:

Kis olasz agár: Orosz Mónika, Fiefoerniek's Furioso Arris 2003, Movado Join This Ring Mona 2004, Movado Nostalgia Chilli 2005,

Afgán agár: Molnár Ágnes, Armani El Benhazy 2004,

Magyar agár: Vasziljevics Márk, Repülj Barka 2004, Jancsó Réka, Kucorgó-Dombi Cirip 2005, Págány Tamás, Repülj Babám 2007, Mányai Márton, Repülj Dr. Bubó "Madár" 2009.

Ezen kívül számos magyar tenyésztésű és tulajdonú agár rendelkezik EB-n dobogós helyezéssel és különböző országok Nemzeti Bajnoki, Országos Bajnoki címével, ami nemzetközi hírvív tette a magyar kutyás sportot.

kép és szöveg: Págány Tamás szerkeszto@kutya.hu

Agárversenyzés...

FCI kontra profi agárversenyztetés

A versenyek általában homok felületen, végtelenített pályán mozgatott műnyúl után, boxból (6 FCI illetve 6-8 profi) startolva, külső és belső barrierrel elzárt területen történik. Század másodperces időméréssel és célfotóval döntik el a helyezéseket. A pálya futófelülete speciális, öntözött homok, amit néhány futamként frissítenek, lehúzzák, hogy az új indulók is hasonló eséllyel egyenletes felületen futhassák a távot.

Az FCI-n belül rendezett amatőr versenyek nem pénzdíjért, hanem kupákért, serlegekért egyéb díjakért és természetesen a dicsőségért zajlanak, szemben a profi világ fellegráival – Ausztrália, Ang-

lia, USA, Írország –, ahol egész iparág épült és telepedett az agár versenyre. Nálunk az agaraink a társaink egy életre, velünk edzenek, versenyeznek, megöregednek és velünk élnek meg a nyugdíjas korukat is, míg a másik oldalon ezer és ezer agár születik versenyre, de csak kevés éri el azt a szintet, hogy komoly derbiken megmérettessenek, s ott a legtrikább esetben edzenek velük a tulajdonosok, ezt a munkát profi trénernek végzik. Az agárverseny komoly pénzbe kerül itt is ott is, természetesen ott sokkal több! Amatőr versenyeken minden agárfajta indulhat, természetesen adott csoporton belül, a profiknál pedig csak angol agárral

Az agárverseny egy életforma mind az agarak mind pedig tulajdonosaik, tréneraik számára. A pályaversenyek komoly felkészültséget kívánnak a szervezők és versenyzőktől egyaránt.

futtatnak. A profik világában a nevezések nem jelképes összegekért történnek és a díj amit egy agárral nyerhet a tulajdonos több ezer fontot, dollárt is elérhet! Ezzel együtt az agár tenyész-, és eszmei értéke is az egekbe szökik. Más világ, más értékrend!

Természetesen a versenyek rendezése, szervezése között is találunk nem kevés különbséget.

Míg az amatőr versenyeken általában lelkes segítők, starterek, bírók, időmérők tevékenykednek, addig kint minden másodperc pontosan, profi módon, előre kiszámítva és programozva van felállítva, ahol egy állandó képzett stáb végzi a speciálisan neki felállított munkát, hiszen a háttérben az ő munkájukra épül a fogadás intézménye, ahol milliók tesznek tétet egy-egy futamra.

Ez kőkemény üzlet, ez a profik világa... A jövő hónapban arról is írunk, milyen egy profi verseny és mi lesz a kiöregedett, már versenyezni nem tudó agarakkal.

Págány Tamás
szerkeszto@kutya.hu

Moonlight-Hunter angol agár kennel
http://www.moonlight-hunter.hu/kennel_hu.htm

Ősi fajta a kihalás szélén

*Nagy erők
mozdultak meg
érte: a szárd agár*

A bronzba öltött ős

A szárd agár első példányai a főniciaiak hajóival érkeztek időszámításunk kezdete előtt a sziget területére, de a kutatók szerint akár a punok, vagy karthágóiak hajói is hozhattak magukkal a keleti országokban igen népszerű agárból. A szárd agár rendkívüli módon hasonlít egyiptomi, kőbefaragott társaihoz. Fizikai felépítése nagyobb, mint a kis olasz agáré. Szőrzete fekete vagy világos. Alkata robusztusabb. A szigetlakók elsősorban vadásztársaként használják, de terelő kutyaként is megállja a helyét.

A szardíniai régészeti kutatások során találtak az úgynevezett nuraghe korszakból (i.e. 1700 - i.sz. 200) származó bronz szobrocskát, (a híressé vált és páratlanul értékes bronzetti egyikét) mely egy hajót ábrázol. A „navicella di Bultei” nevű apró bronzszobron, a hajó két oldalán kutya látható, melyek modellje feltehetőleg a szárd agár volt. A bronzetti az egyik bizonyítéka annak, hogy már a sziget őslakosai is ismerték ezt a kutyafajtát.

Szardínia vezető erdésze, Roberto Balia könyvet írt a fajta megmentése érdekében, ahol részletesen beszámol a szárd agár eredetéről, és a fennálló problémákról mely a lassú kihaláshoz vezet. A szakember azt a stratégiát is felvázolja mellyel lehetőséget lát a fajta megmentésére.

Összefogás a kihalás ellen

A vészhelyzethez az vezetett, hogy bár még az ötvenes években több ezer példányt számoltak a szigeten, senki nem figyelte oda a fajta tisztán tartására, a szaporítás érdekében nem keresték a fajtatiszta kutyákat. A szárd tenyésztők most összefogva harcolnak a nagy múltú agárfajta érdekében. Első lépésként milánói egyiptológusok közreműködésével szárd agár ere-

Míg a kis olasz agár évezredek óta hódítja a világot, népszerűsége és kecsessége miatt az egyiptomi fáraók íródeákjai, a görög képzőművészek, etruszk kerámiadísztők, reneszánsz festők ábrázolták műremekeiken, ókori római történetírók emlékeztek meg róla leveleikben, addig fajtatársáról a Szardínia szigetén élő szárd agárról keveset lehet tudni. A szigeten élő agártulajdonosok vészjelzéseket adnak le az Olasz Kutya Szövetség, és az olasz hatóságok felé, ugyanis immár csak száz példány él az évezredek múlta visszatekintő, és 50-60 évvel ezelőtt még több ezer példányt számláló agárfajtából.

detét kívánják meghatározni. Ezt követően nem szerint nyilvántartásba kell venni a Szardínia szigetén élő összes egyed, és folyamatosan figyelemmel kell kísérni ezek tartását. Ez komoly nehézségbe ütközik, tekintettel a terelő kutyaként tartott példányokra, ugyanis a szigeten a juhtenyésztés legősibb formáját űzik elsősorban és ez a nyájuk folyamatos vándorlásából áll. A legnagyobb szükség a szigeten

élő tenyésztők odaadó munkájára lesz. Ők úgy remélik, hogy talán még nem késő. Úgy döntöttek, mindent elkövetnek a fajta megmentése érdekében, bár sajnos sokszor a gyakorlati nehézségeken kívül az emberi gonoszszaggal is számolni kell. Nemrégiben egy ismert tenyésztő két kutyáját mérgezte meg valaki, így csökkentve az amúgy is kihalás szélén álló szárd agarak számát.

Újdonság!

Védje meg gyepét a kiégett foltoktól!

Dog Rocks® bizonyítottan kitűnően előzi meg a foltos gyep kialakulását, melyet a kutya vizeletével okoz. A gyepje zöldebb és frissebb marad.

- Egyszerűen használható.
- Teljesen természetes kőzet.
- Biztonságos a kutyának.
- Gazdaságos.

- Nem változtatja meg a vizelet pH értékét.
- Világszerte sikerrel alkalmazzák.

Egyszerűen a kutya itatóvizébe kell helyezni a köveket és max. két liter vízzel felönteni. Érezhető változás 5 hét elteltével tapasztalható. Új foltok nem keletkeznek.

Dog Rocks® előtt

Dog Rocks® után

Dog Rocks®

Forgalmazó:
Medicus Partner Kft.
Tel.: 23/530-540
E-mail: info@vetcentre.com

Kérje állatorvosától!

Nagy múlt, nagy lélek, kicsi kutya

Az „Allevamento della collina dei Dei” azaz az „Istenek dombjai kennelel” Lazio tartományban, Róma egyik külterületén található. Tulajdonosa Laura Continelle, vele beszélgettem a kis olasz agárról.

Ez a remek négylábú nemcsak a család barátjaként élvezett kivételes helyzetet, hanem vadásztársnak is remekül megállta a helyét. Az évezredek teltek-múltak, de a kis agár mindeközben mit sem veszített a népszerűségéből, ezt a középkori és reneszánsz feljegyzésekből és képzőművészeti alkotásokból tudjuk. Több világhírű festő – Daddi, Giotto, Michelangelo, Tiepolo – képein szerepel, hol, mint öleb, hol, mint vadászkutya. A későbbi évszázadok során az uralkodó házak udvaraiban, a gazdag családok kedvenceként dédelgetett agár, egyre inkább veszített vadászszenvedélyéből, és akkor már elsősorban olyan luxus kutyaként emlegették, ami szívesen alszik gazdája lábainál. Az 1950-es években a fajta fontosságának és megerősítésének érdekében összefogtak az olasz agár-barátok, és megalapították Rómában a Kis Olasz Agártenyésztők Egyesületét. Az egyesület célja, hogy a fajtát megerősítve, ellenállóbbá téve, nemzetközi szinten is elismerjék a kis olasz agarat. Szeretnék, ha nem csak házi kedvencként, hanem testi képességeinek kihasználásával, sport-kutyaként is felfigyelnének rá.

– Mióta foglalkozik a kis olasz agár tenyésztésével?

– Immár 11 éve ez a fajta foglalja le minden időmet. Rendszeresen résztveszek az Olasz Agártenyésztők Egyesületének ülésein, beszámolóin, konferenciáin is. A te-

nyésztők ezeken az összejöveteleken közösen vázolják fel, hogyan lehetne még jobban népszerűsíteni a kis olasz agarat szerte az országban, de nemzetközi szinten egyaránt. Kiállításokat, szépségbemutatókat rendezünk, figyelemfelhívó, a faj-

Standard magassága 32-38 cm.

Súlya: 2,5-5 kg – nemtől függetlenül

Színe: világostól a feketéig

Izomzata: arányosan fejlett

Szőrzete: rövid, egyenletesen sűrű

Szemei: nagyok és kifejezőek

Karaktere: kedves, visszafogott, nyugodt

tát bemutató találkozót tartunk ennek érdekében. Kedvet szeretnénk csinálni a kutyakedvelőknek ahhoz, hogy visszanyerje régi fényét a kis olasz agár. Kedvet szeretnénk csinálni másoknak is a tenyésztéshez, hiszen az ország területén már csak alig egy tucatnyian vagyunk hivatalos tenyésztők.

– Meg lehet élni ebből?

– Semmiféleképpen. Nekem 19 állatom van, évente nem több mint háromszor születnek kölykök a kennelemben. Jóval

Ki ne vegyen kis olasz agárt?

Ne ezt a fajtát válassza, aki fegyelmezett, mindig szófogadó, tekintetből olvasó kutyára vágyik. Aki nem tudja elképzelni, hogy a szobatiszta kutyával a lakáson belül „baleset” történjék. Aki olyan kutyát szeretne, amivel póráz nélkül, hosszú sétákat tehet, ugyanis a kis olasz agár, ha valami felkelti az érdeklődését, a gazda tiltása ellenére is felfedező útra indul. Aki fegyelmezett, félelmet nem ismerő házőrzőre vágyik, és végül, aki kutyatársát nem a lakáson belül tartja – inkább ne válassza a kis olasz agarat.

nagyobb a kiadás, mint a bevétel. Egy-egy alomban három-négy kölyök születik. Ráadásul féltékeny vagyok a kutyáimra. Bárkinek nem adom el őket. Ha ismeretlen a vevő, akkor előtte találkozót szervezek. Tudni akarom, milyen helyre kerülnek a kicsik, van-e kert, van-e lehetőség a napi mozgásigény kielégítésére, szimpatikus-e a jövődöbéli gazda. Ha minden szempontból megfelelő a vásárló, akkor viheti a kölyköt, de mindenkinek a lelkére kötöm, hogy ha mégsem kívánja magánál

■ Kennel: Della Collina Degli Dei
tulajdonos: Continella Laura
Kutyák: Anna/Calipso/Quantita

Az ókori Lakedaimon (legismertebb városállama Spárta volt) és Görögország után érkezett a mai Olaszország területére az a kutyafajta, melyet napjainkban csak kis olasz agárként ismernek a világon. Ez a törékenynek tűnő, kicsi, ugyanakkor meglepő tűrőképességgel rendelkező négylábú már az ókori időkben meghódította Etruria, (a mai Toszkána, Lazio és Umbria területén álló egykori állam) majd Róma lakóinak szívet, és a gazdag családok kedvenceiként mindkét területen kiváltságos helyzetbe került. Minderről számos, kétezer évvel ezelőtt etruszk művészek által készített és díszített agyagedény tanúskodik, ugyanúgy, mint az ókori római írók, történészek – köztük Vergilius, Claudianus – is említést tesznek feljegyzéseikben a „tenus Iacoena”-ról, azaz a kis olasz agárról.

szüksége. Igaz, hogy nem szereti a hideget, hogy ha esik, akkor művészet kicsalogatni, hogy elvégezze a dolgát, de ettől még nem válik luxus kutyává. Egyszerűen igényesebb fajta.

Koller Gabriella,
Róma
szerkeszto@kutya.hu

tartani az új családtagot, akkor inkább hozza vissza a kutyát a tenyészetbe.

– Ha nem jövedelmező, akkor mégis miért foglalkozik a kutyákkal?

– Szenvedélyből. Amióta tizenegy éve megismertem ezt a kedves fajtát, azóta élnék körülöttem. Megfogott a szereteténységük, az, hogy örökké simogatásra vágyanak, a törődés igénye, a kecses mozgásuk, feltétlen odaadásuk.

– Ez a fajta a hideg évszakban több törődést, magasabb hőmérséklet igényel a többibez képest, hogyan oldja meg tartásukat a téli időszakban?

– Valóban nem szeretik, de nem csak a hideget, az esőt sem. A ketrecek fűtöttek. Az éjszakákat egy nekik kialakított helyiségben töltik házon belül. Vigyázni kell rájuk.

– Egyetért azzal a vélekedéssel, hogy a kis olasz agár luxus kutyának számít?

– Nem értem miért lenne az. Olyan, mint bármelyik házi kedvenc. Igaz, több törődést igényel. Több testi kontaktusra, simogatásra vágyik más társaihoz képest. Nem szeret egyedül lenni, társaságra van

Törékenynek tűnő kutya, de ez csak látszat, a kis olasz agár jó állóképességű, fejlett izomzatú, gyors fajta. Futás közben akár 60 km/óra sebességet is elér. Kis mérete ellenére nem félős, visszahúzódó fajtáról van szó, hanem erős, határozott jellemről. Temperamentumos, szófogadó fajta. Bár természeti adottságainál, és ösztönénél fogva kitűnő futóról van szó, legalább olyan jól érzi magát a nyílt területen ahol kedvére száguldhathat, mint gazdája lába köré gömbölyödve a fotel alatt. Hajlamos a lustálkodásra, akarat gyengének tűnhet, de ez az ingerszegény környezetben élő egyedekre jellemző elsősorban. A gazdának a vele való foglalkozások során jelentős szerepe van az adottságok fejlesztésében. Rövid szőrzete és vékony bőre miatt szívesen veszi a védőöltözetet, ami különösen hideg időben javasolt. Csak a vedlés idején van szükség folyamatos kefézésre. Kifejező tekintete mindig a gazda feltétlen szeretetéről tanúskodik.

Kiknek ajánljuk?

Elsősorban olyanoknak javasoljuk a kis olasz agár tartását, akik nem bánják, ha sűrűn kell simogatniuk, mert ez a faj gyakori testi kontaktust igényel. Akik szívesen nézik a tv-t úgy, hogy lábuk alatt szuszog a kedvenc. A kis agár nem szereti a magányt, ezért olyanoknak való, akik akár otthon tartózkodnak, akár a szabadban, magukkal viszik őt. És végül olyanoknak ajánlható, akik nem bánják, ha kedvencüket a paplan alatt gömbölyödve találják békeesen szuszogni.

POCI ALLATPATIKA

Állatgyógyszerek, tápok • Táplálék kiegészítők
 • Állatorvosi szaktanácsadás
 • Felszerelések, pórázok • Kiegészítők, állatruhák, ékszerek
 • Szezonális akciók

Pocipatika Buda
 Bp. III. ker. Zab-Szénvárosi utca sarok
 Tel.: 06-70-507-8120
 pocipatika@pocipatika.hu
 info@pocipatika.hu

Pocipatika Pest
 Bp. XV. ker. Nyírpalota u. 93. fsz. 4.
 Tel.: 06-70-507-8320
 palota@pocipatika.hu

Nyitva tartás: H-Sz-P.: 9-19, K.-Cs.: 13-19, Sz.:9-13
 www.pocipatika.hu

Kis olasz agár, a versenypálya Speedy Gonzaleze

„Habár nem batár, mégis vérbeli agár”

A kis olasz agár törékeny testében ugyanolyan kitartás, küzdő szellem és győzniakarás lobog, mint a nagyobb társaiban, melyet az agárversenyre látogató közönség mindig nagy elismeréssel és lelkesedéssel üdvözöl. Szinte hihetetlen, hogy ezek a 3-5 kilós kutyácskák 40 km/h sebesség elérésére képesek, mely igencsak tiszteletre méltó teljesítmény.

Ha Egerszegi Krisztinát is csak „Ússz Egérke!” – instrukcióval dobták volna medencébe 5 évesen, akkor legfeljebb tragikus nekrológ vált volna belőle a Kőér utcai uszoda történetében, nem pedig egy ország büszkeségére való olimpikon. Teljesen téves elképzelés alapos felkészülés nélkül belevágni bármilyen agársportba. Nincs ez másképp a kis olasz agarak

versenyztetésével kapcsolatban sem, annak ellenére, hogy alapból minden szükséges agár adottsággal rendelkeznek ahhoz, hogy eredményesen űzzék ezt a nemes sportot. Tudni kell azt is, hogy az agarászat, az agársport egy külön életforma. Nem elég csak felnevelni és egyszer felkészíteni a kutyát, annak szinten tartása, versenyről-versenyre való felkészítése

komolyan megtervezett, szisztematikusan felépített edzőmunkát igényel.

Ha agárversenyzésben gondolkozunk, az elején el kell dönteni, melyik irányba akarunk elindulni. Két alternatíva áll rendelkezésre: a lovas galoppversenyzés mintájára működő pályaversenyzés (kistestű agaraknak ált. 355 m távval), illetve az ún. coursing, mely általában egy mezőn kerül megrendezésre, és talán a legjobban imitálja a valódi vadászat élményét (a táv „kicsiknek” 400-700 méter között változik). Mindkét versenyágazatban ember által irányított géppel húznak egy ún. műnyulat a pályán, de míg a pályaverseny folyamatosan, a pálya ívét követve vezetik, addig coursingon speciális fordítótárcsák segítségével, cikk-cakkban vontatják a zsákmányt. A pályaversenyen csoportosan indulnak, és természetesen a futamidő számít, a coursingon ezzel szemben párban versenyeznek, időmérés nincs, helyette bírák pontozzák a kutyák teljesítményét és stílusát.

A két versenyágazat persze nem zárja ki egymást, de a gyakorlat azt mutatja, hogy tanácsos pályaversenyzéssel kezdeni, és ha abban már kiaknáztunk minden lehetőséget, akkor váltani a coursingra. Ez utóbbit ugyanis annyira szokták szeretni az agarak, hogy erről már nagyon nehéz a számukra egyhangúbb pályaversenyzés irányába terelni őket.

A versenyzésre szánt kutyát már kölyök korban célirányosan tanácsos kiválasztani. Ehhez nem csak megfelelő anatómia, hanem fejlett üldözési hajlam is szükséges. Már fiatalon látszik, melyikük érdeklődik az orra előtt mozgatott bőr, vagy rongydarab iránt, melyik hajkurássza, húzza-vonja. Ezt a készséget kell majd továbbfejleszteni, mely nélkül az eredményes agársport elképzelhetetlen, hiszen az agarak nem esztelenül, hanem zsákmányt hajszolva futnak. Az, hogy a versenyen ez történetesen csak imitáció, az őket csöppet sem zavarja őket.

Az üldözési hajlam fejlesztésére sokféle módszert alkalmaznak. Kezdetben általában egy hosszabb botra zsinórral felfüggesztett műnyúllal „cicáznak” a kölykökkel.

Lényeges, hogy a kutyák érdeklődését folyamatosan magas szinten kell tartani azáltal, hogy nem érhetik el könnyen a zsákmányt, különben idővel a legjobb képességű egyedek is Csernus doki flegmaságával nézik majd a lobogó rongydarabot. Ugyanakkor időről-időre – különösen fiatal ebek esetében – lényeges, hogy a műnyúl elkapásával gyakran sikerélményhez, ezáltal jutalomhoz kell juttatni őket, hiszen zab hajtja a lovat, nem az ostor... Ha kellőképpen sikerül felfokozni és megszilárdítani a növendék agár hajtóösztonét, tovább lehet lépni. Ahogy egyre ügyesebb, gyorsabb és erősebb, jöhetnek a komolyabb edzések, melyekhez akár biciklit, vagy nyúlhúzó gépet is használnak. A fiatal kutyáknak kezdetben természetesen rövid, egyenes szakaszokon húzzák a csalétket, és csak ha ez már magabiztosan megy, akkor vesznek bele egy-egy fordulót, törést, vagy irányváltást.

A „szellemi” felkészülés mellett természetesen gondot kell fordítani a kutya korához illő fizikai tréningjére és az ehhez igazodó táplálására is. Az agarak híresek arról, hogy pórázon igen kultúráltan viselkednek, ezért – bár fokozott figyelmet igénylő, nem veszélytelen művelet – kondivjuk, bicikli melletti, pórázon való kocogással nagyszerűen fejleszthető. Mivel az agarak nem agymentes futógépek, ezért a tréningek során hangsúlyt fektetnek arra, hogy megtanítsák számukra, csak akkor foghatják meg a zsákmányt, ha szabályosan végigfutják a távot. Még rutinos versenykutyáknál is tanácsos ügyelni arra, hogy ne mozizhassanak” végig több futamot verseny előtt, mert előfordult már, hogy az így „tájékozódott” kutya egyszerűen megjegyezte a műnyúl

mozgását, és saját futamán a pályát elhagyva, szabálytalanul próbált elébe kerülni. Ezzel ellentétben fiatal kutyáknál viszont kifejezetten előnyös, ha néhány versenyt végignéznek, mely segít számukra megfelelően ráhangolódni az eseményre.

A kis olasz agár mindenben képes megfelelni az agárversenyzés támasztotta magasabb elvárásoknak, de persze ehhez gondos, a fajta adottságait figyelembevevő felkészítés szükséges. Mérete miatt nem mindegy például, hogy egy-egy edzés, vagy verseny milyen minőségű talajon, vagy magasságú gyepen kerül megrendezésre, hiszen az olyan magas fű, ami egy magyar agár csánkja fölé ér, az jó eséllyel egy kis olasz hasát csiklandozza, ezáltal

megnehezítve számára a zsákmány szemmel tartását és a sikeres üldözést.

A nyúlhúzó gép kezelőjétől is nem kevés figyelmet igényel a kis olasz agarak edzése, vagy versenye, mert olyan robbanékonyak, hogy a lassabban húzott nyulat pillanatok alatt beérik, viszont a futam alatt közel kell engedni őket a zsákmányhoz, hogy hajtóösztonük a maximumon égjen. Ellenkező esetben hajlamos csalódottan feladni az üldözést, ha pedig egy kis olasz csalódik, érzékeny lelke miatt sokkal több időre és bátorításra van szüksége, hogy magabiztosságát visszanyerje.

Balaskó Norbert
szerkeszto@kutya.hu

A rettegett külsős

Remélhető talán megértés a Nagyérdemű Olvasótól, amiért némi ügyeskedéssel pont mostanra időzítettük a külső munkatársak kulancsos fejezetét! Nevezhetjük az egyik legrettegettebb témának is. Akár a sétáltatókon elhangzó beszélgetéseket, akár a rendelői betegnaplót vesszük alapul, az évek múltával sem csökken az aktualitás... Sőt, talán növekszik is, de erről később...

Saját magamnak is tanulságos feladat évről évre átgondolni azt, hogy hogyan tudom még érthetőbben, még meggyőzőbben és természetesen még eredményesebben elmondani a betegség és a védekezés logikáját.

Próbáljunk egy érdekes megközelítést! Tisztázzuk azt a fogalmat, hogy közvetítő. Vannak ugyebár a „normális” betegségek, amikor például a hasmenéses kiskutya fertőző ürülékétől megbetegszik a másik kiskutya. Ez egy egyszerű séma, az influenzás napközis lehappozza másik napközist és kész a járvány. De tételezzük fel, hogy aktuális témánk bonyolultabb!

Először is, a kullancsnak – pedig fertőzőtt! – nincsen semmi baja. Évről évre szaporodik, egyre többen vannak, nem pusztulnak bele az általuk hordozott fertőzésbe. Ha ez így lenne, a betegség szabályozná önmagát, gátat szabna saját terjedésének. De nem teszi.

Másodszor: a kullancs **nem egy betegséget bordoz**: súlypontozva a két legfontosabbként a babesiosist és a boreliosist kell említenünk. Már ez is rendkívül zavaró a járatlanoknak, két iosis végződésű, b-vel kezdődő nyavalya, de ezek okukban, tüneteikben, lefolyásukban, védekezési lehetőségeikben homlokegyenest mások. Egy közös van bennük: az, hogy a kullancs közvetíti.

Még egyszer: közvetíti, nem okozza.

Itt kell megadnunk a választ a leggyakoribb kérdésre: **lehet-e kullancs ellen oltani?** Nem!

Oltani, azaz immunizálni a közvetlen kórokozók ellen lehet. Nem a közvetítők ellen. Olyan ez, mintha azt kérdeznénk: el-

kerülendő a fertőzést a tömegközlekedésben, lehet-e a villamos fogózkodója ellen oltani? Persze, hogy nem. Lehet kesztyűt viselni, lehet fertőtlenítő kendőt használni. Természetesen beoltathatjuk magunkat influenza ellen, de ezzel csak egy lehetséges fertőzést védünk ki, számtalan másikat elkaphatunk a kapaszkodóról.

A kullancs terjesztette betegségek egyike, a **boreliosis más néven Lyme-kór** ellen hatékonyan tudunk oltani, az első évben kétszeri majd évente történő vakcinázásokkal. Sok mindent nem oldunk meg, hiszen a gyakoriság tekintetében alig pár százalék a Lyme-kóros esetek száma a babesiosisos esetekhez képest. Majdhogynem csak bevezetőt olvashattak eddig, mikor a **babesiosis** témájá-

A Lyme-kór, azaz borelia fertőzés az emberre is fertőző betegség. Első, a fertőzést követő fellobbanó időszakában magas lázzal jár, az emberen jellegzetes vándorló, kör alakú bőrváltozások a kutyánál nem jellemzők vagy alig követhetők a szőrzet miatt. Elhúzódó, idült állapotában hullámlázóan visszatérő lázas és ízületi, mozgásszervi tünetekkel jelentkeznek. A betegség pontos megállapítása vérvizsgálattal történik. A gyógykezelés néhány erre alkalmas antibiotikum nagy dózissal, hosszú ideig történő alkalmazásával kísérhető meg. A „teljes gyógyulás” kifejezés mellé azért sokan odarajzolják a kérdőjelet.

hoz érünk. Az ezerszer leírt és ezerszer elmondott rém bulváros fordulattal élve naponta öl. Valóban ez a legnagyobb veszteségeket okozó, leggyakrabban jelentkező kullancs terjesztette betegség. Kórokozója egy olyan egysejtű lény, mely a kullancs vérszívásakor a kutya vérébe jut, ott a vörösvérsejtekben szaporodni kezd. A szaporodás, azaz megkettőződés során a vörösvértestek szétesnek. Kialakul a következő logikai sor: a vérfes-

téknek (haemoglobin) távoznia kell: tehát a veséken át a vizeletbe jut. A látható, klasszikus tünet a vizelet színváltozása. Az először sötét sárga szín narancsvörössé, később vörvörössé, majd kávébarnává változik. A vesék feladata nem egyszerű, gyorsan, nagy mennyiségben kell átszűrniük a jó nagy haemoglobin molekulákat. Az elhúzódó esetekben ezt már nem tudják teljesíteni: a szervezetben maradó vérfesték láthatóvá válik a nyálkahártyákon, sokszor a bőrön is. Az állat besárgul. Ez az a pont, amikor már lényegesen nehezebb segíteni. **A besárgult babesias kutyák nagyobb része néhány napon belül elpusztul**

A kezdeti időszak még jó esélyt ad a gyógyításnak. A szervezet részéről segítő jelzések érkeznek: a vizelet színváltozása mellett a magas láz és a vele járó levertség figyelemkeltő!

A betegség könnyen megállapítható laboratóriumi vizsgálattal: a megfestett vérkenetben mikroszkóp alatt jól láthatók a kórokozók. Mégsem mindig erre a vizsgálatra alapozunk.

Számos kollégámmal együtt azt mondjuk, hogy szinte egyértelmű előzmények és jellegzetes tünetek esetén hiba várni a laboratóriumi eredményre: azonnal megkezdjük a gyógykezelést.

A tüneti kezelés része a lázcsillapítás, esetenként a folyadék vagy vérpótlás. A legfontosabb mégis, hogy **az állat megkapja a betegség ellenszerét!** A rendelkezésünkre álló készítmény gyorsan és hatékonyan pusztítja el a kórokozót. Igaz, hogy fájdalmas, szövetizgató, nyálzást, hányást okoz: de megmenti az állat életét. Soha nem elég – ezt hosszú évek bizonyítják – elégszer elmondanunk a korai felismerés és kezelés jelentőségét. Sok esetben egy nap ide vagy oda jelenthet életet vagy halált.

Itt is fölmerül a védőoltás gondolata. Számos törekvés ellenére **jelenleg nincs forgalomban babesiosis elleni védőoltás**. Tévesen oltásnak nevezik a betegség kezelésére alkalmas készítményt. Ez a szer a beadás után néhány hétig – lassabb kiürülése miatt- védettséget ad. Ez a hatás nem immunológiai, semmiképp sem nevezhető védőoltásnak, de még csak célszerűnek sem, épp a mellékhatások miatt.

Valójában a kullancsok kapcsán keveredünk bele a közvetített betegségek témakörébe.

Leszögeztük, hogy a kullancsok közvetítők.

Számos tévhitet kell eloszlatnunk velük kapcsolatban!

Az a klasszikus elmélet, amikor a nyári erdő fáin ott figyel a kullancs áldozatra várva, majdan ha az a megfelelő pontra ér, alávetve magát a mélybe belécsimpaszkodik – mint egy kullancs! – és vérét kezdi szívni, nos, ez így, ebben a formában nem igaz!

Valójában a kullancsok a fűszálakon is, a levegő nedvességtartalmától függően másznak olyan magasra, hogy érintkezzenek az állatokkal vagy emberrel. Nyilvánvaló, hogy a párásabb, nedvesebb időszakokban gyakori a fertőzési veszély. Ez igaz területenként is, nem véletlen, hogy hazánk nyugati régiói fertőzöttebbek. Megfigyelhető az az adat, mely szerint a nyár száraz időszaka kevésbé veszélyes. Az, hogy télen nincs kullancs, csak részben igaz: a februári melegedés már követhet áldozatokat. A rovar átteleléséért

Európa egy részén valóban az elvackoló erdei-mezei kistrágyáló állományt tartják felelősnek, ám nálunk a még relatív nagy létszámú nagyvad állomány is vállal jelentős szerepet.

Naponta találkozunk a kutyatulajdonosok kérdésével: hogyan, hiszen ki sem ment a kertből, vagy még csak március van. Március nem még, hanem **már** van! A kertben dicséretesen fű, zöld növényzet is van. Pocok, mezei egér, süni vidáman jár a kertben, hiszen átfér a kerítésen – a kullancs is átfér, vele együtt. Elhozhatja az örök ellenség is, az a bűdös cica is, akinek, ugye, nincs akadály. Két évtizedes kullancsfigyelő gyakorlatunkban egy gyakori fertőzési forrás: az erdőről behozott tűzifa. Lépjük túl a tévedést!

kell mondanom, hogy melyik legyen a kiválasztott. Első helyen azt ajánlom, ami beválik az adott szőrzeten, bőrtípuson, környezetben – a tulajdonos véleménye alapján. Ha szabad forgalmú termék vagy gyógyszerári – állatorvosi kiszolgáltatású készítmény között kell választanunk, ak-

Még egyszer pontosítva: babesia= egysejtű vérparazita, lázzal, vörösvérsejt széteséssel kullancs encephalitis vagy kullancsos agyvelőgyulladás = vírusfertőzés súlyos szövödményekkel, Lyme-kór vagy boreliosis: sokáig lappangó, bőr és ízületi tünetekkel, visszatérő lázzal járó baktériumos betegség.

Emberi vonatkozások? Önzők is legyünk, velünk mi van? Egy biztos: babesia-t mi, emberek nem kapunk el. Ez a mi szerencsénk. Kullancs encephalitist Morzsi nem kaphat. Ez az ő szerencséje. Lyme-kórt mindketten kaphatunk, ez közös pech. Döntetlenre állunk, hárból kettőt mindkettőnk összeszedhet.

Ebben a döntetlenben kis előnye az embernek, hogy az ő mindkét betegsége ellen van védőoltás. Csak sajnos, rögtön elvesz az előny, ha mégis megbetegszik. Mindkét betegség kezelése mára ugyan kedvezőbb jóslatú, ám szövödményeiben azért senkinek nem kívánatosak.

Nos, ha idáig elmélkedett velünk a Kedves Olvasó, **ideje megmondani a frankót:** mit tehetünk. Nem hivatottként, de jó szándékkal ajánlom veszélyeztetett, erdőt járó embertársainknak a két kullancs terjesztette emberi megbetegedés ellen a védőoltást – természetesen egyeztetve kezelő orvosával.

Kutyában hivatásszerűen és **kérdések nélkül mondom ki a kullancs elleni védekezés kötelezőségét**. Kullancs ellen védekezni leghatékonyabban az erre kifejlesztett nyakörvekkel vagy hátra cseppenthető készítményekkel lehet. Miután ezek skálája széles, abban is okosat

kor nem a termék hatékonysága, hanem szaktanácsadás és a tapasztalatok miatt érdemes ez utóbbit választani.

Ha a kullancs ellen hatékonyan védekezünk, kicsi az esélye a Lyme-kóros fertőzésnek. Az oltás lehetséges – plusz biztonság, de csak ez ellen a betegség ellen. Babesiosis ellen fegyverünk – a fenti kullancs elleni védekezéssel kívül – jelenleg nincs!

Ha baj van – láttuk a tüneteket az előzőekben- nincs időnk várni. Nincs időnk ideológiát keresni, hogy még nincs olyan meleg, hogy zárt a kert: azonnal intézkedni kell. Órák is számítanak. A kezelés minden kellemetlensége ellenére hatékony: **időben alkalmazva** gyors gyógyulás várható.

Rendszeres olvasóinknak Morzsi is üdvözlét küldi, legközelebb jönni fog. Ebben a számban a téma fontossága miatt adta át a helyet, egyébként jól van, már hetekkel ezelőtt feltettem rá a kullancs elleni cseppet!

*Kérdéseiket várva
keresztydoki
keresztydoki@kutya.hu*

Fialáskor is segíthet a homeopátia

Több mint 40 éve vagyok vegyes praxist folytató vidéki állatorvos, ami azt jelenti, hogy az aranyhőrcsögtől és a teknőstől a szarvas-marháig, sőt még a vándorcirkusszal éppen nálunk fellépő egzotikus állatokig mindenféle állatfajjal volt már dolgom. Sok emlékezetes nehézellést is levezettem már, ahol ugyanúgy megizzadtam én is, mint szegény páciensem, meg még annak a gazdája is. Ezért azután a *Caulophyllum* hatóanyagot tartalmazó homeopátiás szer azóta izgatta a fantáziámat, amióta először hallottam róla homeopátiás tanulmányaim során.

Ez a szer az Észak-Amerikában őshonos női gyökér, vagy kék boglárka nevű növény gyökereiből készül, és különösen nagy segítséget jelenthet az adagolása, ha a méh kifáradása, és/vagy a szülőút nem megfelelő tágulása miatt megszakad az ellés, vagy fialás folyamata. Alig vártam tehát az alkalmat, hogy „bevetessem ezt a csodafegyvert”, ami a leírások szerint hihetetlenül megkönnyítheti az állatorvos szülészeti segélynyújtását.

Egyszer azután eljött a pillanat... A szomszéd faluból telefonáltak, hogy egy ellőfélben lévő kutya már órák óta erőlködik minden eredmény nélkül, szeretnék, ha átmennék és adnék neki egy „gyorsító injekciót”.

A szuka egy foxterrier jellegű keverék kutya volt. Négy – öt éves lehetett. Jól ismertem, hisz valahányszor korábban a gazda udvarában jártam, mindig ott lábatlankodott körülöttünk. Most azonban összegömbölyödvé feküdt a lábtörlőn, néha teljes testében megremegett, mintha a hideg rázta volna, azután pedig a hasizmait dobszerűen megfeszítve, lélegzetvisszafojtva hosszan elnyújtottan erőlködött egyet, majd lihegve ismét elernyedte, várva a következő eredménytelen tolófájtást.

Még mielőtt bármit adtam volna neki, meg kellett győződnöm arról, hogy nincs e elakadva magzat a szülőútban. Ezért a szükséges előkészületek után a szokásos módon felnyúltam a hüvelybe, áttapintottam a szülőút elérhető részeit. Még a leghátul lévő magzat száját is elértem, mire az hevesen szopni kezdte gumikesztyűs mutatóujjam hegyét. Miután mindent rendben találtam, úgy gondoltam, hogy a szülőút további kíméletes tágítását és egyidejűleg a méh összehúzódásainak fokozását leginkább a *Caulophyllum* adagolásával érhetem el. A szer közepes hígítású készítménye volt nálam, ebből készítettem egy tíz ml-es üvegbe alkoholos oldatot, amiből negyedóránként kellett a gazdának egy ml-t a kutyus szájába beadnia.

Azt kértem, hogy ezt legfeljebb öt-hat alkalommal ismételjék meg, és ha ez idő alatt nem indul meg a fialás, ismét szóljanak, mert akkor valószínűleg császarmetszést kell végezni a magzatok túlzottan nagy testméretei miatt. Fejülten vártam még aznap estig, de semmilyen jelzés nem érkezett.

Azután, mint rendesen, most is jött egyik eset a másik után, betegek otthon és vidéken s már el is felejtettem a

kis remegő foxi mamát, amikor más ügyben jártam arrafelé s eszembe jutott a néhány héttel előbbi eset. Gondoltam bemegyek és megkérdezem, hogy mi történt a távozásom után. Bevallom, még az is megfordult a fejemben, hogy talán nem tudott megelleni a kutyus, elhullott, és lehet, hogy azért nem szóltak...

Amikor a ház előtt megálltam az autóval odabentről tömeges csaholás hallatszott, s a kapura rontó szuka mögött hat foltos kiskutya botladozott és „selypítve” próbálta utánozni anyjuk élénk ugatását. Meghatottan néztem őket.

Azután a nagy zajra a gazda is előke-rült, aki elmondta, hogy ő bizony őszintén szólva nem gondolta volna, hogy abból a néhány fehér bogyóból készített oldat majd megelleti a kutyáját mindenféle „gyorsító oltás” nélkül, de azért úgy adagolta a szert, ahogy én meghagytam neki. Csodálkozott is, amikor a harmadik adag után néhány perccel megjelent az első kis fejecske, majd gyors egymásutánban megszületett még öt kiskutya. Azóta is mind egészséges.

„Dejszen ezt maga is láthattya...”
mondta boldogan.

Dr. Mátray Árpád
homeopata állatorvos
www.matraybaz.hu

A csupa nagybetűs PULI

Tavaly hirdettük meg tenyésztőknek, hogy írjanak fajtaismertetőt, mutassák be kennelüket és mi közöljük azokat. Felhívásunkra szép számmal érkeztek levelek. Most közreadjuk az egyik ilyen bemutatkozó anyagot.

Magyarország egyik nemzeti kincse a puli. Aki tartott már pulit, tudja, hogy ezen szó mögött milyen tartalom rejlik. Minden tenyésztő a maga lovát dicséri, de ez a fajta tényleg a legkülönlegesebb minden kutya között.

Bemutakozom

Kenneletem, illetve első almatom 1998-ban alapítottam még a részben szüleimtől örökölt, részben vásárolt pulikkal. Több, sikeres kiállítási részvétel után elkezdtem tenyésztetni ezt a gyönyörű fajtát. Megfogott a magyarsága, a külleme és az értelme. A kiállításokat és a tenyésztést fehér pulival kezdtem, de azóta, a fekete mellett a maszkos fakó és a szürke, tehát mind a négy színváltozat megtalálható nálam.

Kedvenc színem nincs, de fontosnak tartom, hogy a fehér pulit megmentsük a teljes leromlás széléről, újra éllesszük, mi, magyarok, ennek a fajtának a tulajdonosai. Kutyáim legtöbbszörében genetikailag megtalálható a fehér szín hordozása, így a vegyes almokból előjövő fehér egyedek talán kibővíthetők, és vérvonalakban gazdagíthatják ezen színváltozatot. Bízom benne, hogy a többi lelkes tenyésztővel összefogva sikerül a következő generációknak átadni büszkeségünket, a pulit. Kedvencem Ostor, aki küllemében és jellemében is hordoz olyan jegyeket, amelyeket meg szeretnék szilárdítani a tenyészetemben. Büszke vagyok három világyőztes fehér pulimra (egyik Fehér Kinga bernáthegyi tenyésztővel közös tenyésztés).

És most vissza a lényegre, a pulira. Jellemzően az emberek kedvenc után sóvárogva külső alapján választanak. Pedig ha ismernék a bennük rejlő tulajdonságokat, mindenki csak egy fajtát választana és tartana örökké, és az a puli lenne. És ha valóban sikerül is a fajta egy-egy példányát magunkhoz venni, rájövünk, hogy nem kutyát – és ezzel együtt gondot – veszünk a nyakunkba, hanem társat. Vele nem kell kutyaiskolákba járni az alapve-

tő, együttéléshez szükséges szabályok betartatása, illetve megtanítása miatt. Egy nyolchetes kölyök első pillanatra tudja mi az, hogy gyere ide. És ezt már a hazavitelétől számított első naptól. Ki lehet vele menni bárhova poráz nélkül, hiszen az ember első rezdülésére visszajön, sőt jellemzően 2-3 méternél távolabb el sem hagyja a gazdája lábát. (Valószínűleg a „követ, mint a puli kutya” mondás is ebből ered). A hűség szobrát a puliról lehetne mintázni. Neki mindegy, milyen körülmények között lakik gazdája, emeles vagy kertés házban, szegényen vagy gazdagon, ezek nem számítanak, csak hogy mindig vele lehessen. Teljes mértékben fel tudja venni a gazda vérmérsékletét, ha gyerekek foglalkoznak vele, akkor bohókásabb marad, ha idősebb emberek, akkor éves kora után hamar lenyugszik.

A gazda gondolatait könnyen kitalálja, valószínűleg pásztor múltjából eredően. Kutyaiskolába járva könnyen tanul, más fajtákhoz képest hamarabb megérti a feladatot, nem mechanikus, nem az utasításokat teljesíti, hanem a gazdával együtt gondolkodik. Munkájáért nem kér jutalomfalatot, elég a simogatás, hogy érezze, hogy szeretik. Pásztor múltja a legtöbb egyedben még ma is visszaköszön. A birkákat, marhákat, lovakat meglátva

hamar felébred bennük az ösztön a terelésre. És amelyiknél ez előjött, annál a hozzá való tanulás is hamar megy.

A pulitól sokan félnek szőrkontóse miatt, pedig udvaron tartva is lehet szép és ápolt. Egy-egy kiállítási pulit meglátva sokan elcsodálkozva állapítják meg, hogy biztosan sok törődést igényel. Pedig nem. Aki azért akar kutyát, hogy a sarokból évente egyszer elővegye, annak valóban nem való ez a fajta. De nem igényel napi szintű ápolást. Egy füves udvaron, vagy lakásban tartott puli negyedévente egyszeri fürdetése teljes mértékben elég. Ezzel együtt a szőr tépését, és a fülek takarítását is el lehet végezni. Aki viszont nem igényli, hogy a pulija teljes szőrben pompázzon, az évente egyszer, a tavaszi időszakban megnyírathatja, mint annak idején a juhászok. Természetesen a fajtának a 99% pozitív tulajdonságán kívül van 1% negatív is, még hozzá az, hogy szereti hallatni a hangját. És ki kell fogni ugatást kedvelő, vagy inkább eltűró szomszédokat hozzá.

Összességében a puli mindenkinek ajánlható, aki társat, barátot, és nem gondot keres magának. Kezdő kutyatartóknak is bátran ajánlom.

Remélhetőleg a jövőben felébred az emberekben nemzeti öntudatuk annyira, hogy észrevegyék és felismerjék e küllemében és jellemében is a világon egyedülálló kincsünket, a PULI-t.

Bátor Zsuzsa,

Loncsosi-Bátor puli kennel

www.loncsosibator.hu

www.animalphoto.hu

Vitéz gulyás pulik nyomában

„Nagy István volt gulyásszámadót nem nagyon kellett biztatni, hogy elbeszélje: Mindig puli volt a segítségével, mind a 30 nyáron át. Büszkén mutatja meg az itt közölt fényképet, melyen Vitéz nevű pulijával látható. Ez volt a legkedvesebb, legjobb kutyája. Még két éves sem volt és több, mint 600 marhát őrzött egyedül. Vitéz nem volt nagyobb 43 cm-nél, mégis ő volt az úr a gulya körül. Bizony nagyon respektálta a legszilajabb marha is – meséli.” (Kutya újság: Az ideális terelő puli – Dr. Bordács Imre 1967.)

Gulyás bölcső

Hogy a puli viselkedését megértsük, és el tudjuk helyezni a marha hajtás munkájában fontos ismernünk a bölcsőt, amiben született.

A magyar szürke marha ősi, honfoglalás előtti eredetű. A legősibb marha fajták egyike. Kezdetben három hasznáért tartották. Teje, húsa mellett igavonó erejét is használták. Rideg és szilaj. Szélsőséges extenzív körülmények között tartható. Istálló, zárt tartása többször kudarcba fulladt.

Kevés tejet ad, és igavonó erejére sincs már szükség, ezért háttérbe szorult. Főleg a húsmarha ágazatban maradt fent az utókornak. Húsformái, izomzata inkább szolgálja a hajdani igavonó múltját, ezért az értékes húsrészeinek aránya kedvezőtlenebb, mint a modern húsfajtáké. Előnye, hogy egyrészt olcsó körülmények között tartható kevés ráfordítási költséggel, másrészt húsminősége verhetetlen. Egykoron keresett exportcikk volt Európában húsanak íze és minősége miatt, akkor még Magyarországról lábba hajtották. Nem tűri az iparszerű tartást, zártan és intenzíven nem nevelhető. Egyszerűen szüksége van a legelőre és arra, hogy csapban, gulyában éljen.

Télen is karámban tartják, mert az istállóban befülled. A gulya óvodát tart, ahol a borjakat nevelik és védik. Vezér tehének vívják ki posztjukat és irányítják a gulya életét. Összetartó erejük a gulya szellem olyan erős, hogy ha valami miatt a gulyától elszakítanak egyet, akkor borját is ott hagyja, tejét elapasztja, sőt képes ebbe belepusztulni. Mivel ősi és rideg, ezért nem ismeri el a gyengekezőséget. Ez vonatkozik a gulyán belüli rangsorra, a ka-

A Kutya Szövetség XIII. évfolyam 1. szám 2010. január Murinai Angéla írása szerint „Nem a törzskönyv kell, csak egy jó kutya” a tereléshez. „A tiszta puli kapkod, szertelen. Kell hozzá a mudi nyugalma. Két vérből lesznek a legjobb kutyák.” Hallgatassék meg a másik fél is: a „tiszta puli”

rámra, de az emberre és a hajtó pulira is. Mivel szilaj, meglehetősen nagy összetartó erővel, ezért rendszeresen próbálgatja a határokat. Ha gyengül a karám, ha nem elég éber az ember figyelme, vagy engedékenyebb a puli, akkor azonnal kiszúrja, és összefogva cselekszik. Nem elég például csak kezdetben bekapcsolni a villanypásztor, mint más fajtáknál, akiket ha egyszer megcsap, onnantól tartanak tőle. A szürke marha ezt nap, mint nap ellenőrzi. Ugyanígy az embernél és a pulinál.

Magyar stílusú támadva terelő

Az egyes terelő munkák stílusai között óriási különbségek vannak. Nagy létszámú szürke marha gulyát tartósan lehetetlen-

ség szemmel verve, távolról lopakodóan, tekintettel vadászva hajtani. Azért nem, mert csak azt ismeri el, annak hajlandó engedelmeskedni, aki kivívta, bebizonyította a tekintélyét. A marha hajtó puli is csak így tudja érvényesíteni akaratát.

Ezért a terelő ösztön vizsgálata során nemcsak arra vagyunk kíváncsiak, hogy van-e késztetés, hajlandóság a puliban az állatok üldözésére, hajtására, hanem arra is, hogy terelése mennyire magyar.

A Kutya Szövetség XIII. évfolyam 1. szám 2010. január Szegál Tamás Szemmel ver című írásában „az angol kifejezéssel erős szeműnek hívott technika merőben eltér például a magyar kutyáknál megszokott zajos, csipkedő tereléstől”

A puli támadva terelő. A külföldi fajtáktól eltérően, – ahol alaphelyzetben gyűjtő típusú terelésnél a kutya jószágot az emberhez hajtja – a magyar terelő stílusnál a jószág után megy az ember, és maga mellől küldi a pulit.

A puli hangosan terel. Ugatásával is irányítja a jószágot. A mozgásukat úgy végzi, hogy a gulyát kerek egy egésznek tekintve keríti futásával. A magyar stílusú terelésben is létezik gyűjtő munka, de nem keverendő a jellemzően gyűjtő stílusú tereléssel. A kerítő munka mellett alapvető elvárás egy pulitól az a késztetés is, hogy a gulyát egyben tartsa, ne engedjen abból kiválni egyedeket.

Mivel a puli magyar jószág mellett szelektálódott, és nemesedett, ezért munkájában, ha akaratához szükséges, akkor egy csípéssel ad nyomatékot. Szükséges, mert a szürke marha viselkedése ezt megkívánja. Más nemzetek terelő kutyája, ha ezt megteszi, akkor fajtától idegen stílusúnak, túl agresszívnek minősítik.

Ha a puli nem a gulya egészét tekinti, hanem közülük kiválaszt egyet, és csak azt üldözi, akkor beszélünk egyelésről. Általában ez a gulyából kiváló egyedeknél bukik ki.

A puli intelligenciáját fejlesztette a fejlődése során, mert nem ugyanaz vált be különböző magyar állatfajok esetében. A juhoknál a közvetlen, testközeli munka, kontaktus marháknál a kutya halálát jelentette. A rideg és szilaj marha kivégzi azt a pulit, amelyik túlzottan belemegy a konfliktusba. Óvatlan, a vita hevébe túlságosan belemelegedő puli forró fejjel észre sem veszi, és amelyik marhával problémája van, az már bevitte a gulya közepébe. Ott aztán egy szempillantás alatt körbe kapják, felöklelik és megtapossák. A

marha rúg a hátsó lábával, tapos a mell-sőkkel, öklel a szarvával. A marha rúgása kétféle lehet, amit szintén illik tudni a hajtó pulinak. Leggyakrabban oldalra kaszáló rúgás, ami inkább elsodor, mint üt. Az akaratával győzedelmeskedő puli a kívánt irányba mozgó marha esetében sem lehet nyugodt, mert amíg a juhok ekkor már „beadják derekukat”, addig a marha sok esetben hátra szegett füllel és tekintettel azt nézi, hogy a túl közel merészkedő kutyába mikor tud belerúgni. Ekkor rúgása olyan, mint a lóé. Fara megemelkedik és a lábával hátra üt egyet. Ez a rúgásnem súlyos, ha eléri a pulit.

Ezért a marhákat hajtó puli munka közben távolságot tart. Néha nyomatékkal beszurva belecsíp a fogával, és a visszaforduló marha orrába mar, míg a menekülőnek a lábszárába, vagy a farkát meghúzza. Szeme a lábakon, és ha valamelyik emelkedik, akkor lemarad, vagy a fejét lehúzza. Nem áll le túlzottan vitázni egy kiforduló jószággal, Nem követi, hogy meggyőzze, hanem megy tovább.

Magyarországon 2008 óta végez a Duna-Tisza Hagyományörző Egyesület nemzetközileg elismert terelési képesség vizsgát szarvasmarhával.

Bikahecc vagy terelés

Aki azt gondolná, hogy marha hajtásnál nincs egyébről szó, mint bikaheccről, az téved. Marhák hergelésére és legyőzésére vannak erre eredendően kitenyészett kutyafajták. Bátorságuk, vakmerőségük csodálatra méltó. Ebből eredő képességeiket a mai kor embere már használja civilizált módon.

Bikahecc esetében egy marha ellen küzd több kutya, míg marha hajtásnál egy puli áll szembe több marhával. De nem is ugyanaz a két dolog célja.

Marhahajtás során a puli nem fizikailag akar győzni, hanem rákényszeríteni az akaratát a gulyára. Ezért cselhez folyamodik, hogy a gulyát a kívánt irányba készítse. Természetesen alkalmaz fizikai ráhatást is, hiszen nyomatékkal a marha orrába csíp, vagy a farkát húzza, de nem azért, hogy leterítse, megölje. Azzal tökéletesen tisztában van, hogy fizikailag egyedül esélytelen több marha összefogott tonnányi erejével. Mégis akarata győzedelmeskedik, mert intelligensebb. A gulyát egy kerek egésznek tekinti, tehát nem egy marhát szemel ki bikaheccként közülük, hogy azt legyőzze, hanem a célja a gulya egészének mozgatása.

■ Vitéz nevű marha hajtó Pulikó fényképe 1930. körül

„Több szőr, mint csont!” Ez a megállapítás az első pillanatban meglepőnek tűnt, mert eltekintve az optikai csaló-dástól, már gyakran hallottunk a puli „torreádori tevékenységéről”.

Természetesen nem szabad ökelmet igazán egy hispániai, vértől csöpögő „nép-ünnepély” hőseként elképzelnünk, abogyt a múlt időkben rajzolták meg. A pásztorkutya-család értékes tagjaként a magyar pusztán végtelen magányában rendkívül hasznos szolgáltatókat tesz. Akaratlanul is felmerül a gondolat, hogy a bikákkal való küzdelemhez erő szükséges. Erről szó sincs! A puli hiányzó erejét két rendkívül értékes tulajdonsága bőségesen kárpótolja: hallatlan bátorsága és hibetetlen ügyessége. (Kutya újság: A bikán is uralkodó kutya: A puli - G. M. Umlauff, Hamburg ; Farkas Elek gyűjtését Hunyadi József fordította, lektorálta Dr. Abonyi Lajos 1967.)

Vitéz gulyások nyomdokán a következő részben napjainkhoz érünk, és azt vizsgáljuk mi a helyzet ma.

Tari József
szerkeszto@kutya.hu
Folytatjuk...

A kutya titokzatos élete

Érzelmek felismerése

A kutyaagárdák szerint kedvenceik könnyen ráhangolódnak gazdájuk érzelmeire. Angliában, a Lincoln egyetemen a kutatók arra kíváncsiak, vajon hogyan teszik ezt. Eredményeik szerint talán úgy, mint az emberek... Idegrendszerünk felépítése miatt érzelmeink nem egyformán nyilvánulnak meg arcunk jobb és a bal oldalán. Egyes teóriák szerint a jobb arcfél az, amely érzelmeinket kifejezőbben tükrözi. Ezt alátámasztja az a megfigyelés is, hogy egy velünk szemközti emberi arc szemlélésekor először balra, tehát az illető jobb arcfelére pillantunk. Érdekes módon, a kutyaakkal ugyanez a helyzet. Míg egy tárgy vagy egy másik kutya fotójának szemlélésekor véletlenszerűen néznek jobbra vagy balra, az emberi arcok megvizsgálását balra pillantással kezdik. Úgy tűnik tehát, hogy a kutya megtanulták: az emberi érzelmek az arc jobb feléről olvashatók le megbízhatóbban. Ma még nem tudjuk, hogy más állatok is képesek-e erre, és van-e veleszületett hajlam a háttérben. De bámulatos a hasonlóság az ember és a kutya arcolvasási szokásai között, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a legtöbb állat, beleértve a farkast is, nem érdeklődik az emberi tekintet iránt, vagy kerüli azt.

Az ugatás szerepe

A kutyaugatást sokáig csak véletlenszerű hangsorozatnak tekintették. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Etológia Tanszékén Miklósi Ádám és Pongrácz Péter azonban más véleményen volt. Ugatásokat vettek fel többféle helyzetben szereplő, például kikötött, játékot kérő és idegent támadó kutyaaktól. Az ugatásmintákat visszajátszva kiderült, hogy az emberek meglepő pontossággal kitalálják, milyen érzelmeket fejez ki a hallott hang, és mi-féle helyzetben adta ki azt a kutya. A kutyaugatás tehát érzelmeiket közvetíti a gazda számára. Ne felejtjük el, a vadon élő kutyaafélék igen ritkán ugatnak. A gyakori

A legnagyobb videómegosztó oldalon (youtube.com) a The Secret life of the dog címre rákeresve olyan filmet nézhetünk meg, amely a legújabb tudományos tényeket mutatja be a kutyaokról, közérthető és élvezetes stílusban. A BBC adása azt járja körül, hogy mitől válhatott a kutya az ember legjobb barátjává. Íme, az epizódok rövid tartalma:

hangadás a háziiasítás során jelent meg, ami önmagában is azt igazolja, hogy a kutyaugatásnak fontos funkciója van, segíti a kutya és ember kommunikációját, egymásra hangolódását.

Két faj vonzalmának hormonális alapjai

A hormonok nagyon fontos szerepet játszanak viselkedésünk és érzelmi állapotunk formálásában. Egy kisbaba születésekor az anyában és a babában is rengeteg oxitocin nevű hormon szabadul fel, ami fontos szerepet játszik a közöttük lévő kapcsolat kialakulásában. Annak ellenére, hogy az újszülött valójában ismeretlen személy, az anya különösen mély vonzalmat érez iránta. A szoptatás és a kisbaba érintése, simogatása ismételt oxitocin-felszabadulással jár, ami tovább mélyíti a kapcsolatot. A stockholmi Karolinska Intézet kutatói szerint a kutya és az ember vonzalma mögött hasonló mechanizmus állhat. Kutya-gazda párosokat invitáltak laboratóriumukba, és arra kérték a gazdákat, hogy hosszasan, gyöngéden simogassák a kutyáikat. A teszt ideje alatt rendszeres időközönként vért vettek a kutyától és a gazdától is. A vérmin-ták elemzésekor kiderült, hogy a simogató során mindkét szereplőben jelentősen megemelkedett az oxitocinszint, hasonlóan a babájukat szoptató kismamákhhoz. Az oxitocin csökkenti a vérnyomást és a stresszt, ellazulást, bizalom- és örömezzetet okoz. Ezek után már érthető, miért ritkább a kutyaalajdonosok körében a szívinfarktus, illetve miért gyógyulnak meg hamarabb infarktus után a kutyaagárdák.

A különleges kapcsolat eredete

Hihetetlen, hogy a kutya mind közös őstől erednek, hiszen óriási a fajták közötti változatosság. Emiatt sokáig azt hitték,

hogy bizonyos fajták a sakáltól származnak, mások esetleg a prérifarkastól. A molekuláris biológia fejlődésével azonban lehetővé vált a pontos leszármazás vizsgálata is, és a genetikai eredmények alapján teljesen bizonyos, hogy minden kutya őse kizárólag a szürke farkas, semmi más. Az azonban máig bizonytalan, hogy hol és mikor történt a farkas háziiasítása. A régészeti leletek kevés támpontot adnak, mert a farkasserű kutya és a farkasok nem különböztethetők meg egymástól. Az első csontvázak, amelyek már nem farkasserűek, 14-15 ezer évesek. Ennél régebben, amikor a háziiasítás valójában megkezdődhetett, az emberek még vadászó-gyűjtögető életmódot folytattak. Valószínűleg az általuk hátrahagyott hulladékokon alakult ki a farkasoknak egy olyan populációja, amely már nem félt, hanem kereste az emberek közelségét. A kölcsönös szimpátia alapját az jelenthette, hogy a farkasok az emberekhez hasonlóan együttműködő csapatban, és nappal vadásznak. Az emberek sokkal hatékonyabb vadászok lettek a kutya segítségével, és így több utódot hagyhattak maguk után. Néhány kutató szerint a mezőgazdaságra való áttérés is csak a kutya segítségével volt lehetséges. Az emberek korántsem lehettek olyan hatékonyak a termőföldek védelmezésében és a jóságok terelésében, mint a kutya. Talán az egész civilizációt a kutya háziiasításának köszönhetjük, és a kutya nélkül még ma is vadászó-gyűjtögető törzsekből állna az emberiség...

Tanulékony, képezhető

Gyűlnek a bizonyítékok arról, hogy a kutya bizonyos tekintetben emberszerűbben gondolkodik, mint legközelebbi rokonaink a csimpánzok. A Max Planck Intézet kutatói a lipcsei állatkert csimpánzait és gazdákkal együtt élő kutyaikat összehasonlítva például úgy találta, hogy a ku-

tyák sokkal ügyesebbek, mint a csimpánzok, ha az emberek gesztusai alapján találhatnak élelmet. A kutyák még a tekintet irányjelzései alapján is jeleskednek a feladatban. Figyelemreméltó, hogy az emberek szívrághártyája körül nagy, fehér ínhártya található, ami állatokra nem jellemző. Egyes elméletek szerint a fehér ínhártya és a sötét szívrághártya kontrasztja az emberek közötti kommunikációt segíti. A kutya szívesen nézi az emberi tekintetet, a csimpánz viszont kerüli. Mivel a csimpánzok között sosem fordul elő, hogy az egyik egyed a másiknak akár mutatással, akár tekintettel jelezne egy táplálékdarab hollétét (az ilyesmit mindenki megtartja magának), a társak efféle jeleinek figyelése semmiféle előnnyel nem járna. A kutyák élete azonban egészen más: esetükben az életben maradási biztosítja, ha hatékonyan együttműködnek a gazdájukkal, és fogékonyak az emberszerű kommunikációs jelekre. A kutyák olyannyira kitűnnek ezekben a képességekben, hogy némely példányaik még a szókincs terén is felveszik a versenyt akár egy két éves gyerekkel. Egy Bécsben élő border collie, Betsy több mint 340 (!) tárgyat ismer fel a nevééről. Egy átlagos kutya jó, ha a labdát és a pórázt megkülönbözteti... De ennél is elképesztőbb, hogy Betsy akkor is a megfelelő tárgyat apportírozza, ha csak a tárgyról készült fotót, vagy a tárgy kicsinyített mását mutatják neki. Egy ilyen jel (ikon), hasonlít a jelölt tárgyra, de nincs fizikai kapcsolatban vele. Ez a kutya a jelek értése terén olyan intelligenciáról ad számot, amit még csak nem is sejtettünk.

Veleszületett vagy tanult képességek?

Az emberszerű képességek származhatnak onnan is, hogy a kutya emberek között nő fel, és például a csimpánzok nem. Ahhoz, hogy kiderüljön, tanultak vagy öröklöttek-e a kutya különleges képességei, a kutya őseit, a farkast ugyanolyan módon kell nevelni és tartani, mint a kutyákat. Ebben az esetben bármilyen különbség a kutyák és a farkasok között csakis a háziasítás miatt módosult örökítőanyag kifejeződése miatt lehetséges. Budapesten, az Etológia Tanszéken, ahol az ugatásos kísérletek is zajlanak, sor került egy efféle összehasonlításra. Mivel a farkasok csak akkor válnak igazán szelíddé, ha szemkinylás előtt kerülnek emberhez, és a testvéreiktől elkülönítve nevelik

őket, az összehasonlításához használt keverék kiskutyákat is ugyanúgy nevelték fel a kutatók. Kiderült, hogy az ily módon szelídített farkasok az állatkerti példányokhoz képest jóval kevésbé féltek az idegen emberektől és tárgyaktól (sőt, vonzódtak hozzájuk), de az agressziójukat korántsem kontrollálták annyira, mint az ugyanúgy nevelt kutyák, és az ember kommunikációs jeleinek követésében sem voltak hatékonyak, mert nem érdeklődtek az emberi tekintet és gesztusok iránt. A kutya tehát nem enkulturált, emberszerűvé nevelt farkas, hanem más, az emberrel való együttműködésre hajlamosító géneket hordozó faj.

A háziasítás egy lehetséges története

Szibériában, ötven évvel ezelőtt szovjet prémróka-tenyésztők arra kértek egy genetikust, segítsen nekik egy kezelhetőbb állomány kialakításában, mert a rókák szinte összetörtek magukat a ketrecben, annyira félnek a gondozóktól. Beljajev azt javasolta, hogy csak azokat az egyedeket tenyészék tovább – egy évben az állomány 5-10%-át – amelyek a legkevésbé húzódnak el a ketrecük mellett álló emberektől. Nem telt bele 30 év, és szinte a teljes állomány viselkedése gyökeresen megváltozott. A gondozókat farkcsóválva, nyúlva üdvözölték az állatok, és alig várták, hogy kézen, arcon nyalhassák őket. De, érdekes módon nem csak az állatok viselkedése, hanem a külleme is megváltozott: némelyiknek lógó füle lett, bundájukban fehér foltok jelentek meg, a farkuk felkunkorodott, a lábak rövidültek, évi egy helyett már kétszer tüzeltek. Vagyis, kutyaszerűek lettek. Könnyen lehet, hogy a kutyák is így alakultak ki a farkasokból, és a küllem változatossága pusztán a szelídségre történő kiválogatás mellékterméke. A vad és a szelíd típusú rókák genetikai állományának összehasonlításával a szelídség génjei is feltárhatók. Valószínűleg nem új gének megjelenéséről van szó, hanem olyanok módosulásáról, amelyek az egyedfejlődést szabályozzák. Úgy tűnik, hogy a kutyák és a szelíd típusú ezüstrókák viselkedése megőrzi kölyökszerű vonásait ivarérett korban is.

A „cukiság” nyomában

Miért tartjuk ellenállhatatlanul dédelgetni valónak a kutyákat? Az Oxfordi Egyetem kutatója szerint azért, mert a kutyák na-

gyon sok kölyökszerű vonást hordanak magukon – különösen az ölebek. Nagy szemek vannak, tömpe orruk, és lelógó füleik vonala lekerekíti koponyájukat. Mindez saját utódainkra emlékeztet bennünket. Modern képalkotó eljárásokkal kimutatható, hogy kisbabák arcának szemlélésekor embereken az agy elülső lebenyén, az ornyereg feletti részen agyi aktivitás zajlik. Feltételezhető, hogy ugyanez a terület lép működésbe kutyaképek láttán is, de a pontos eredményekre egyelőre várunk kell. A kutatók arra is felhívják a figyelmet, hogy a kutya bizonyos nézőpontból valójában a gyerekeink helyére pályázik. Saját utódait is velünk nevelteti fel, mint a kakukk, amikor más madárfaj fészkebe rejti tojását.

A kutyafajták genetikai betegségének haszna

A fajták kialakulásához vezető beltenyésztés azzal is együtt jár, hogy bizonyos öröklött betegségek felhalmozódnak egy-egy fajtában. Mivel ma már a kutyák teljes örökítőanyagát ismerjük, a beteg és az egészséges kutyák összehasonlításával kiszűrhető, hogy melyik kromoszóma mely szakaszához köthető a betegség. A kutya genetikailag sokban hasonlít az emberhez, ezért számos kutyabetegség az emberben is ugyanúgy működik, mint a kutyában. A kutyafajták által hordozott genetikai betegségek tehát végső soron az emberek gyógyítását is segíthetik. A kutyák jót tesznek az egészségünknek.

Világszerte hétszáz milliónyi kutyatartó egyéni tapasztalata is alátámasztja, hogy kutyát tartani jó. Szeretet adhatunk, és feltétel nélküli szeretetet kapunk viszonzásul. A kutya veleszületett képességei már kölyökkorától kezdve az emberéhez hangolják viselkedését. A kutya kutatása az emberi elme, civilizáció és betegségek mélységeibe enged bepillantást. Sokféle állattal keveredhetünk jó viszonyba, de semelyikkel sem alakulhat ki olyan különleges, bensőséges kapcsolatunk, mint legelső háziállatunkkal.

*Dr. Kubinyi Enikő
kubinyi.eniko@kutya.hu*

Április elsejétől az említett videókat megnézheti a kutya.hu oldalon is. (szerk.)

És még mindig az agresszióról

25 év aktív kutyakiképzői múlttal, otthonomban 40 kutyával, valamint viselkedési problémás kutyákra szakosodott kutyaiskolával (ahol évente 150-200 ilyen eb fordul meg) a hátam mögött, szeretnék néhány gondolatot megosztani az olvasókkal egy mostanában felmerült kutyaetológiai elmélettel kapcsolatban.

Hazánkban néhány etológus olyan társrobotok kifejlesztésében közreműködik, melyek viselkedéséhez mintául a kutyát választották.

Mi sem tűnik tökéletesebb modellnek a kutyánál, aki „az ember legjobb barátja”. Azonban ha túl jól sikerülne a lemásolás, ez nem kevés veszéllyel járhatna: a kutya, lévén falkaállat – akárcsak farkas őse – stabil falkára vágyik, és ha a falkavezér (gazda) nem elég erős és határozott, akkor megpróbálja tőle az irányítást átvenni.

Etológusaink most igyekeznek a kutyáról egy teljesen más képet kialakítani – szembenelve számtalan elődjük elismert kutatási eredményeivel, így például korábbi legendás tanárunkkal, Csányi Vilmos professzorral is – kijelentve, hogy a kutya nem falkában, hanem családban él, és a háziasításnak köszönhetően nincs már meg benne a törekvés a jobb pozícióra. Azonban azzal, hogy a falkát családnak, a falkavezért pedig családfőnek tituláljuk, legfeljebb a nyelvészeknek adunk vitatémát, attól még a kettő ugyanazt jelenti.

Egy emberi család esetén az utódok ugyanúgy idővel – a természeti népeknél már ivaréretkor – leválnak a szülőkről, és saját családot alapítanak.

Elismerik ugyan, hogy a gyakorlatban működik a „falkavezéres” módszer, azonban a gazda irányító szerepének elfogadása csak körülírása a gazda dominanciájának a kutya fölött; ha tetszik, ha nem, falkavezéri szerepének elismerése.

Az elismert kutatók a bulvármédiában bevett sztereotípiákat használják, amikor fajtákra korlátozzák a fajon belül előforduló agresszív viselkedést, holott semmiféle tudományos kísérlet nem bizonyítja az egyes fajták gyerekekkel vagy emberrel szembeni támadó hajlamának különböző mértékét.

Hazánkban etológiai tesztekét örökmozgó bordereken, nevetlen belga juhászokon kívül más kutyákkal csak ritkán folytat-

nak, ezek is jobbára úgynevezett intelligenciapróbák. Itt a piros-hol a piros keszélős – laboratóriumi körülmények között... (Megnézhetnék mondjuk a fürkésző német juhászokat, hogy egy versenyen milyen százalékkal találják meg az elbújó segédet. Ráadásul a fél tanszék diplomamunkája a paradicsomhalak viselkedéséről készült – ugyanis a gödöllői agrártudományi egyetemen, ahol tanszék híján egy kis laborhelyiségben kezdett foglalkozni dr. Csányi Vilmos etológiával, csupán egy akvárium fért el...)

Az egyetlen statisztika, amelyet felhasználtak általános következtetésekhez – vagyis hogy a legveszélyesebb, legagresszívabb kutyafajták a „pitbull” és a rottweiler – egy, az ún. Breed Specific Legislation-t, (BSL) vagyis a fajta alapú törvénykezést hirdető weboldalról származik. A BSL-ben annyi szakmaiság fedezhető fel, mint a hazai ebtartási rendeletekben, vagyis a küllem, fizikum alapján nyilvánítanak egy fajtát veszélyesnek és betiltottnak. A statisztikához mellékelt elemzés szerint a legtöbb támadásért felelős pitbullról „köztudott, hogy látszólag figyelmeztetés nélkül támadnak, ez a hajlam súlyosbítódik azzal a szokással, hogy kurtítják a farkukat, és így a figyelmeztető jelek nehezen észlelhetőek”, holott ez soha nem volt szokás az amerikai pitbull terrier fajtánál. Egyetlen magyarázat létezik erre a megállapításra: kb. 5 fajtát azonosítanak pitbullként – ebből egy szerepel nevesítve az összeállításban. Ezen kívül még vagy 20 fajtára illik a „pitbull” jogalkotói meghatározása (széles fej, tágas mellkas, rövid szőr, lásd www.understand-a-bull.com/findthebull). A „pitbull-típusú” kutyák közé pedig 42 fajta tartozik, köztük a magyar vizsla is (és mondhatjuk, joggal, hisz neki is sárga szeme van...)! A küllemnél lényegesen fontosabb temperamentummal (www.atts.org) és tartási körülményekkel mit sem törődve hoznak rendelkezéseket. Ezek után aligha meglepő, hogy egyes amerikai városokban ma már a labrador és a golden retriever is tiltott fajta lett.

Az ASPCA (Amerikai Állatvédő Liga, az egész USA-ra kiterjedő szervezet, aspc.org) állásfoglalásban ítéli el a fajta alapú besorolást, helyette az egyéni minősítéseket támogatja. Az ottani, nem csak a pitbullokra vonatkozó, Magyarországnál szigorúbban betartott „tiltó, korlátozó” törvények ellenére a kutyaharapások száma különösebben nem csökkent, az emberek biztonsága nem nőtt“. Felméréseik

szerint évente 334 000 ember keresi fel a sürgősségit kutyaharapás miatt, míg a fentebb említett statisztika 25 évről 2209 súlyos sérüléssel dolgoz fel, és az utóbbi forrásoldala szerint is évente összesen 30 halálos támadás történik. Mindezeket túl egy másik ország statisztikai adatait tekinteni mérvadónak és abból vonni le következtetést Magyarországra vetítve abszolút tudománytalan. Ott más a tartott fajták megoszlása, mint nálunk. A puli épp úgy „csíp” oda, mint a dobermann, de hány puli él az USA-ban? És nálunk melyik juhász szalad ezzel orvoshoz? Egyértelmű, hogy a kutyatartási divat és a bulvármédia érdeklődése mennyire befolyásolja, hogy melyek az úgynevezett veszélyes fajták. A médiafigyelemről is készült 2004-ben tanulmány, amelyre utalás található az ASPCA állásfoglalásában: a két legveszélyesebbnek ítélt „fajta” támadásai mindig nagyobb sajtóvisszhangot kapnak. Nálunk korábban „vérebeknek” titulálták a veszélyesnek ítélt fajtákat, így fordulhattott elő, hogy 1974-ben szájkosár viselésére kötelezték a hannoveri vérebet is. A '90-es évektől harci kutyákról beszélünk. A véreb legalább létező fajtacsoport, meg lehet tekinteni az FCI honlapját: ilyen azonban, hogy harci kutyák, nincs is!

(Megjegyzem, bármelyik fajta kiválasztott példánya alkalmassá tehető erre az embertelen, állatkínzó tevékenységre, de persze egy látványos izomzatú kutya jobban mutat a ringben.) Lehet, hogy el kell teljen 30-40 év, hogy őket is megismerjük igazi valójukban? Tudniillik az ember azt tartja veszélyesnek, amitől fél, és attól fél, amit nem ismer! (Lásd: az ősi népek és bizonyos természeti jelenségek viszonya.)

Publikálni, főként egy ismeretterjesztő jellegű szaklapban felelősséggel jár. Ha valaki szigorúan a szakma berkein belül tartja, miként bizonyítja az elméletét – például megmagyarázza, hogy a kutya nem ragadozó, már nem is farkaállat –, senkinek semmi köze hozzá, tegye; ám ha széles körben azt nyilatkozza, hogy kezeljük a kutyát embergyerekként, (értelmileg valóban 2-3 éves gyermeknek felel meg, ám attól még igényeiben, habitusában kutya marad), akkor vállalja azt a kockázatot is, hogy emiatt nem csökkeni, hanem éppen hogy nőni fog a kutyaharapások száma.

Joó István
Cerberos Kutyaiskola
Kutyaviselkedési
szaktanácsadó

Itthon a Kárpát-medencében

– Homan jött az ötlet tíz évvel ezelőtt?

– Magyarfajta terelőversenyen, mint munkabíró vettem részt 1998-ban. Az előírt engedelmes feladatokat nagyon gyengén teljesítették az indulók. Ekkor határoztam el, hogy beindítok egy kutyaiskolát, ahol kifejezetten csak magyar fajta kutyákkal foglalkozom. Ez az iskola azóta is jól működik. Nem volt idegen számomra a terület, mivel 1974 óta kizárólag csak magyar fajta kutyám volt, és van. A kutya nevelése, tanítása, képzése, a kezdetektől, mindig meghatározó szerepet játszott az életemben, tehát elégséges gyakorlati tapasztalatra tettem szert. Az iskolai foglalkozáson tapasztalt lelkesedés, a szorgalmas munkavégzés, a kutyák gyors tanulása, a tanulókból előhozott egy jogos igényt, egy magyarfajta pásztorkutyákhoz igazodó versenyen való bizonyítási lehetőséget. A magyar kutyák próbálkozásai az akkori IPO világába nagy általánosságban sok babért nem hozott, (tisztelet az igen csekély kivételnek) nem az ő karakterükre íródott. Az igényt felmérve megírtam a magyar pásztorkutyák számára egy speciális munkaverseny szabályzatot.

– Most egy évtized után, hogy látod mennyit sikerült megvalósítani, abból, amit célul tűztetek ki?

– Számos eredményt értünk el. A versenyre való felkészüléssel, az azon törté-

nő sikeres szerepléssel olyan képzettségi szintre jutott jó néhány versenyzőnk, hogy a különféle kutyás sportversenyen (terelés, dog dancing, agility, flyball) komoly hazai és nemzetközi sikereket értek el. Megalakult egy magyar hagyományörző bemutató csoportunk, amelynek szinte minden tagja állandó résztvevője a versenyünknek. Több száz fellépéssel büszkélkedhetünk itthon és a határainkon túl. Számtalanszor jöttek hozzánk a nézők sorából a csodálkozó emberek és gratuláltak a kutyák teljesítményéhez. Egy alkalommal egy idős bácsi – lehetett vagy nyolcvan éves – könnyes szemmel nyújtott át nekem egy maga által faragott apport fát. Elmondta, hogy visszaadtuk neki a magyar kutyákba vetett hitét. Kiemelt célkitűzése a versenynek a magyarfajta pásztorkutyák munkakészségének megőrzése és népszerűsítése. A verseny évről évre egyre magasabb színvonalat hoz. Ez a versenyzők szorgalmas munkájának, a fajtához való erős kötődésnek és pásztorkutyáink tehetségének köszönhető. Nagy sikernek könyvelem el azt, hogy a verseny 2004-től a MEOE által elismert és támogatott kutyás sportrendezvénye lett továbbá, hogy 2007-től a verseny Országos Bajnokság rangjára emelkedett.

– Milyen jövője lehet a pusztához szokott magyar pásztorkutyáknak

Tíz éves a Magyar Pásztoroktyák Munkaversenye. A kerek évfordulón rendezett sportnapon késő estébe nyúlóan beszélgettek pásztorkutyás szakemberek, tenyésztők múltról és jelenről. Erről kérdeztem én is Pischoff Ferencet, aki megálmodta, a lehetőséget megteremtette és a mai napig terelgeti az évtizedes kezdeményezést.

az elgépiesedett, elembertelendett világban?

– Pásztorokutyáink kiváló alkalmazkodó képességének köszönhetően igazán tökéletesen integrálódtak a XXI. század világába. Nekünk, akik nemcsak csak szeretjük, hanem csodáljuk és tiszteljük is őket költelességünk olyan életminőséget, életteret biztosítani számukra, amelyben kölcsönösen jól érezzük magunkat. Ilyen lehet a mindennapos séta, a kutyaiskola, a sportpályák, izgalmas kirándulások, terelőversenyek világa és persze ne feledkezzünk meg azokról sem amelyek eredeti környezetben dolgoznak. A kutya lételeme a mozgás és a játék, sokat foglalkozunk, játszunk vele, érdemes, mert csak így lesz boldog kiegyen súlyozott élete. Pásztorokutyáink génjeiben lévő számtalan érték ott szunnyad ott vár ránk, hogy felismerjük szinten tartjuk tovább, fejlesszük.

Tóth Tamás Antal
szerkeszto@kutya.hu
fotó: Tari József

És a **NÁTHA** eltűnik

A **CORYZALIA** természetes összetevői a **NÁTHÁT** és a **SZÉNANÁTHÁT** is hatékonyan gyógyítják.

BOIRON®
HOMEOPÁTIÁ
A SZELÍD GYÓGYMÓD.

VÉNY NÉLKÜL KAPHATÓ GYÓGYSZER.
KERESSE A PATIKÁKBAN!

WWW.NATHA.INFO.HU

A KOCKÁZATOKRÓL ÉS A MELLÉKHATÁSOKRÓL
OLVASSA EL A BETEGTÁJÉKOZTATÓT, VAGY
KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOSÁT, GYÓGYSZERÉSZÉT!

DNS tárolás a magyar agár védelmében

A DNS teszt (más néven genetikai teszt) elvégzéséhez sejtekre van szükség, mert ezekben található a vizsgálat alapját képező örökítőanyag. Emiatt kell mintát venni az állatból, amely leggyakrabban szájnyal-kahártya-minta. Kevesen tudják, de ma már arra is lehetőség van, hogy a genetikai laboratóriumba beküldött mintából ki-

Az elmúlt hónapokban több magyar agár tenyésztő is érdeklődött nálam, hogy megoldható-e a magyar agár esetében a DNS tárolás, valamint DNS tesztek elvégzése. Örömmel vettem a kezdeményezést, mert én is fontosnak tartom a kutya DNS tárolást, hiszen így visszamenőleg, akár évekkel később is elvégezhető egy génvizsgálat. Biztosan felmerül a kérdés az olvasóban, hogy mi az a DNS tárolás és hogyan lehet védeni a fajtát vele?

egy vizsgálatot. Azonban, ha tárolt DNS van a szülőkből, a vizsgálat elvégezhető. Ez azt jelenti, hogy ha szükséges, 1-2 hét alatt az érintett vérvonalt leszűrhető, és tájékoztatni lehet a tulajdonosokat, hogy mely kutya lehet érintett a betegségben (pl. hordozó), mely pedig nem (mentes).

Az elmúlt években néhány agárnál egy örökletes betegség, az agár neuropátia tünetei jelentkeztek. A néhány hónapos kutyáknál izomleépülést és kondícióromlást figyeltek meg. A betegség erőteljes lefolyású, és odáig vezetett, hogy a kutyák nem tudtak felállni. A tünetek hátterében az izmokkal kapcsolatban álló idegsejtek leépülése állt. A betegségért egyetlen gén hibája felelős, amely recesszív módon öröklődik (két hibás gén okoz csak tünetet).

nyert DNS-t - gondosan megválasztott körülmények között - tároljuk. Ez azt jelenti, hogy a mintából nem egy konkrét genetikai tesztet végzünk el, hanem speciálisan előkészítve -200C-on tároljuk. Ezt nevezük DNS tárolásnak.

A tárolt minta egy számot kap, amely alapján beazonosítható, hogy mely agár tulajdonos mely kutyájából származik a DNS. A tárolt minta adatairól kiállítunk egy leletet a tenyésztőnek. Miért érdemes ezt igénybe venni, milyen előnyöm származik ebből? Megpróbáltam összegyűjteni a számos előnyből néhányat.

1/ Egészségvédelem. Ha felmerül valamilyen betegség, amelynek örökletes okai lehetnek, egyszerűen elvégezhető egy DNS teszt. A tenyésztő küld egy elektronikus levelet, vagy telefonál, és néhány

nap alatt elvégezhető a kívánt génvizsgálat (nem kell mintát venni az állatból). Amennyiben az örökletes betegség kiindulópontját szeretnék tisztázni, lehetőség van a szülői vonalak ellenőrzésére is. Előfordul, hogy időközben a szülők már elpusztultak, és emiatt nem lehet elvégezni

A példánál maradva, ha egy hazai magyar agárnál jelentkeznek tünetek, abban az esetben egyszerűen és alacsony áron szűrhető a vérvonalt, így megakadályozható a recesszív betegség elterjedése (hordozó, de nem beteg kutyák elterjedése).

2/ Fajtavédelem. Ha kellő számú (legkevesebb 70-100) kutya DNS mintáját már tároljuk, akkor lehetőség nyílik olyan genetikai kutatások

megszervezésére, amelyek célja a magyar agár fajtavédelme. A tenyésztők által megfigyelt, előnyös vagy hátrányos tulajdonságok örökletes háttere gyorsan kutatható, hiszen a minták rendelkezésre állnak. A legtöbb esetben nem a pénzhiány, hanem a kellő számú DNS minta begyűjtése

hátráltatja a kutatásokat. Milyen előnye származik ebből egy magyar agár tenyésztőnek vagy tulajdonosnak? A kutatás eredményét megkapja (nem kell fizetni a genetikai tesztért), a kutatásból nyert információt pedig fel tudják használni a tenyésztésben vagy a kutya egészségének a védelmében.

Például a pszichés betegségek hátterére még nem teljesen tisztázott a magyar agár fajtánál sem. Ismertek olyan génváltozatok, amelyek epilepsziát okoznak, de a tudásunk még nem teljes. (A betegség okainak megismerését az is nehezíti, hogy környezeti és genetikai okok is állnak a tünetek hátterében.) Számos olyan genetikai kutatás elvégezhető, amely alapján jobban megismerhetjük a hazai magyar agár populáció örökítőanyagát. Az eredmények alapján kifejleszhető egy átfogóbb epilepszia genetikai teszt is, amelyet aztán felhasználható a tenyésztésnél.

3/ Fajtatisztaság. Ha magyar agár fajtából gyűjtünk DNS mintákat, abban az esetben fontos, hogy igazolható legyen az egyed tisztasága. Ezt két módszerrel lehet ellenőrizni. A kutya dokumentációi alapján, valamint egy DNS profil vizsgálattal. A módszer lényege, hogy a különböző agár fajtáknak eltérő a DNS mintázata (DNS profilja). A genetikai vizsgálat azt elemzi ki, hogy a vizsgált kutya mely agár fajtára jellemző DNS mintázatot hordozza. Ez a vizsgálat a versenyek szervezésében használha-

tó fel, és segíti, hogy a legjobb tulajdonságokkal rendelkező magyar agár fajtájú kutya győzzön.

Tapasztalatom alapján általánosságban – kutyafajtától függetlenül – elmondható, hogy a genetikai vizsgálatokkal kapcsolatosan kisebb ellenérzések merülnek fel a tenyésztőben. A kutya tulajdonosa tart tőle, hogy a kutyája hiába hordoz számos jó tulajdonságot, egy „rossz eredménnyel záruló” génvizsgálat csökkenti az állat értékét. Véleményem szerint ez nincs így. A genetikai vizsgálat és a DNS tárolás csak segítheti a tenyésztőt. Minden esetben kihangsúlyozom, hogy a genetikai vizsgálat során fokozott adatvédelem van. Csak a vizsgálatkérő személy tudhatja meg az adatokat. Amennyiben a vizsgálatkérő másképpen nem nyilatkozik, harmadik személy nem tudja meg a vizsgálati eredményt. A DNS teszt plusz információhoz juttatja a kutya tulajdonosát, amelyet fel tud használni az állat egészségének védelmében, valamint a tenyésztete fejlesztésében.

*Dr. Nagy Zsolt (PhD)
genetikai szakértő
dr.nagy.zsolt@nagygenidiagnostika.hu
www.nagygenidiagnostika.hu
fotó: Tóth Tamás*

*Szakértőnktől a
kutya.hu- honlapon
kérdészetnek ked-
ves olvasóink*

MKSZ – Társasági Kutyák Országos Klubja CAC Kutyakiállítás

Minden fajta részére, fajtánélküli el nem ismert és hobbi kategória is!

2010. június 5.

Budapest, Népliget-STRÁZSA KKI

Nevezési címek:

TKOK 2721 Pilis,

Táncsics Mihály u. 14.

Telefon/Fax: 06-29/496-260

E-mail: tkoknevezes@gmail.com

Nevezési határidők:

I. 2010. május 5.

II. 2010. május 26.

(beérkezés határideje)

További információk:

06-20/203- 7726, 06-70/424-2828

www.mksztkok.gportal.hu

BÍRÓI LISTA CAC kiállításra

Vezető bíró: Jenei Attila

I. fcs.	Dr. Kelemen Attila (RO)
II. fcs.	Milan Jovanovic (SRB)
III. fcs.	Sanja Momcilovic Bognic (SRB)
IV. fcs.	Dr. Kelemen Attila (RO)
V. fcs.	Dr. Kelemen Attila (RO)
VI. fcs.	Dr. Kelemen Attila (RO)
VII. fcs.	Biljana Dzigurski (SRB)
VIII. fcs.	Milan Jovanovic (SRB)
IX. fcs.	Sanja Momcilovic Bognic (SRB)
és Biljana Dzigurski (SRB)
X. fcs.	Milan Jovanovic (SRB)

Fajtanélküli kutyák (keverék): Császár Ilona

El nem ismert fajta: Jenei Attila

„HOBBI” kategóriába nevezett kutyákat a fajtát bíráló bíró bírálja.

KLUBKIÁLLÍTÁSON BÍRÁL:

Sanja Momcilovic Bognic (SRB)

és Biljana Dzigurski (SRB)

A bíróváltozás jogát fenntartjuk.

A TKOK rendezvényeit a KUTYA SZÖVETSÉG havi lapjában olvashatják és a TKOK honlapján is nyomon követhetik:

www.mksztkok.gportal.hu

Új jövevény a falkában

Kutya-macska, kutya-kutya összeszoktatása

A falka törvénye

Előző cikkünkben hosszasan tárgyaltuk, hogy a jól működő falkában egy új tag érkezése semmilyen körülmények között nem jelenthet problémát, hiszen a gazdik – mint falkavezérek – egyedüli döntése, hogy ki lehet részese a családnak. Természetesen nem szabad elmennünk a tény mellett, hogy kutya és macska örök idők óta ellenségek, így ilyen helyzetben sok egyéb tényezővel is számolnunk kell, de az, hogy rendben legyen a falka sorrendje, elengedhetetlen feltétele a sikernek.

Két kutya összeszoktatása

Első lépésben nem árt, ha mind a két kutya általános viselkedését ismerjük, hiszen fontos lehet számolnunk avval, hogy melyik kutya mennyire jól szocializált, hogyan reagál más kutya jelenlétére, közeledésére. Amennyiben menhelyről fogadunk örökbe, mindenképpen kérdezzünk utána a gondozóknál, hogyan viselkedett a választott eb a többi kutya között, egyformán elfogadja-e a szukákat, kanokat; félti-e az élelmet a

Vannak kutyák, akik kölyökkortól kezdve másik ebbel vagy éppen az örök ellenséggel, macskával osztják meg otthonukat. De mi a helyzet akkor, ha már megvan a kutya, és mellé szeretnénk cicát vagy éppen egy másik házőrzőt otthonra? Rengetegszer találkozunk a kérdéssel: Hogyan szoktassam össze őket?

többiektől... Sajnos, ha utcáról veszünk magunkhoz kóbor ebet, nincs lehetőségünk ezeknek utánakérdezni, ebben az esetben fokozott figyelmet igényel a két kutya első találkozása.

Az első találkozás

Nagyon fontos, hogy az ismerkedés valamilyen, mindkét kutya számára semleges területen történjen. Ez azért lényeges, mert a kutyanak a saját territóriumuk mindig kényes terület, és nagyban megnehezítheti az összeszoktatást, ha rögvest ilyen kihívás elé állítjuk. A sérülések elkerülése végett mind a két kutyára tegyünk szájkosarat, mert ha esetleg valamelyik mégsem az elvárt módon viselkedik, mély nyomokat hagyhat a másikukban is egy esetleges harapás, ami szintén sokat nehezíthet az összeszoktatás folya-

matán. Az összeszoktatáshoz minimum két emberre lesz szükség, mindkét kutyához egy-egy. Tartsunk magunknál műanyag palackokat, benne pár kis kővel, amelynek segítségével a számunkra nem tetsző viselkedést azonnal tilthatjuk. Először sose engedjük össze a két kutyát! Tartsuk mind a kettőt pórázon! Nagyon fontos, hogy ne engedjük őket egyből össze, hiszen a póráz megerősítést ad a kutyának, így gyakran pórázon sokkal agresszívebben hajlamosak viselkedni, mint anélkül. Lassan sétálgassunk egymás mellett pórázon tartva mind a két kutyát, és a megfelelő viselkedést dicsérjük, míg a nemkívánatos azonnal tiltsuk (ilyennek számít a morgás, a vicsorgás, a borzolás, de már a peckeskedés is)! Fontos, hogy a kutyák az első pillanattól kezdve tudatában legyenek, mit engedünk, és mit nem.

Csak amikor a kutyák már teljesen közömbössé váltak, akkor léphetünk tovább. Lassan, fokozatosan engedjük őket össze, ilyenkor is készenlétben tartva a palackokat. Használhatunk hosszúvezetőt, ennek segítségével távolról is kontroll alatt tarthatjuk az ebeket. A szájkosarat csak akkor vegyük le, ha teljesen megbizonyosodtunk róla, hogy mindkét kutya elfogadta a másikat. Ha ez megtörtént, érdemes közös sétát tenni, mivel ez nagyban segítheti az új falka kialakulását.

Az első napok együtt

Amikor hazaérkezünk, soha ne hagyjuk felügyelet nélkül a két kutyát! Tartsuk készenlétben a palackokat, és próbáljunk teljesen természetesen viselkedni, hiszen az a cél, hogy mind a két kutya elfogadja, az a normális helyzet, hogy már ketten vannak. Az első napokban, amikor nem vagyunk otthon, inkább zárjuk külön őket, így elkerülhetőek az összetűzések. Minden olyan tárgyat tegyünk el, amin a két kutya összeveszhet (játékokat, etetőtálat...). Szervezzünk közös programokat, sétáljunk együtt sokszor, így segíthetjük az új falka megszilárdulását.

Együttélés az ellenséggel

De vajon miért alakult ez így? Miért utálják annyira a kutyák a macskákat és viszont? Minden gyermek tudja, hogy kutya és macska között örök idők óta fennáll a harc... de vajon miért? Ahhoz, hogy a kérdést megválaszolhassuk, elég csak kicsit megfigyelnünk a két állat kommunikációját. Vegyük például a fark állását. Míg a kutya a legtöbb esetben barátságból csóválja a farkát, addig a macska ezzel feszültségét, félelmét fejezi ki. Viszont míg a kutya esetében a felfelé álló fark feszült figyelmet jelez, addig a macska boldogságát, bizalmát fejezi ki. Ezek után nem nehéz megértenünk, honnan ered a harag a két állat között... egyszerűen nem értik meg, mit kommunikál a másik. Azok az állatok, akik kölyökkoruktól kezdve együtt vannak, idővel megértik, megtanulják egymás „nyelvét”, azonban az olyan kutya számára, aki sosem látott még macskát, ezek a jelzések komoly fenyegetéseknek tűnnek. Emellett persze az sem hanyagolható el, hogy a kutya szemében a menekülő macska már nem más, mint zsákmány, így egy erősebb vadászösztönű kutyánál teljesen természetes, hogy megindul a hajsza.

Összeszoktatás

A legtöbb kutya esetében van esély a békés együttélésre, sajnos bizonyos vadász-kutyáknál számolnunk kell azzal, hogy sok munkára és kitartásra lesz szükségünk, és még így sem garantált a siker. Hasonlóan a kisbaba-kutya összeszoktatásához, első időkben itt sem szabad őket összeengedni. Hagyjuk, hogy a kutya megszokja a ház körül a macska szagát, elfogadja, hogy ő is a falka tagja. Vegyünk egy olyan rongyot, pokrócot, amelyen a cica sokat tartózkodik, és ezen etessük a kutyát, így pozitív élmény (az etetés) fog összekapcsolódni a macska illatával. Amikor a kutya megszokja az új szagokat (1-2 hét), akkor kezdhetjük el a tényleges összeismertetést. Tegyük a macskát egy szállítóboxba, a kutyát pedig vegyük pórázra. Itt is 2 emberre lesz szükség, a gazdi fogja a macska boxát, míg a kutyát egy másik ember vezeti. Lassan, óvatosan engedjük, hogy a kutya megszaglássza, megnézze a boxot, azonban az első negatív jelre a gazdi azonnal üvöltson rá, és a kutyát vigyük ki a szobából. Nagyon fontos, hogy soha ne a macskával meneküljünk ki, ezzel ugyanis csak erősítenénk a kutya zsákmányszerző ösztönét. Napról napra ismételjük meg a gyakorlatot, egészen addig, míg a kutya teljesen közömbös nem

lesz. Következő lépésként a macskát csavarjuk egy pokrócba (így nem tud majd karmolni), és így engedjük a kutyát a macska felé. Nagyon figyeljünk, hogy az első negatív jelnél cselekedni tudjunk, ám a dicséretre se feledkezzünk meg! Ha a kutyánk jól viselkedik, jutalomfalattal, simogatással erősítsük meg. Utolsó lépésként engedjük a macskát szabadon, míg a kutyára tegyünk hosszúvezetőt (ha úgy látjuk, szükség esetén szájkosarat is), és hagyjuk, hogy ismerkedjenek össze.

Van, hogy az összeszoktatás pillanatok alatt sikerül, és van olyan is, amikor nagyon hosszú és időigényes folyamat, de mindenképpen érdemes belevágni. Itt se felejtjük el, ha a kutyánk elfogad minket vezetőnek, az már fél siker!

Mézes Dorottya - Joó István
cerberos@kutya.hu

fotó: www.animalphoto.hu

Kutyaviselkedési szakértőinktől ön is kérdezhet a kutya.hu oldalon!

Kutyaélet Pozsonyban

Kellemes élményben lehet része annak, aki kutyás szemmel érkezik hajdani koronázó városunkba, a jelenlegi szlovák fővárosba, Pozsonyba. A tér, ahol egykor a hatvannégy magyar vármegye földjéből épített dombon a király – koronázása után – a szélrózsa minden irányában kardjával suhintott, kifejezve hatalmának erejét, mára a turisták és a helyiek kedves sétáló-, kutyasétáltató helye. Még akkor is, ha a dombot még a magyar időkben elbontották, s azóta helyére a politikai széljárásnak megfelelő szobrokat állítottak. Budapesthez viszonyítva szembevetve, hogy a belső kerületekben járva nem kell kerülgetni a kutyapiszkot, annak ellenére,

hogy se kutyavécét, se kutyapiszok gyűjtő ingyenes zacskókat nem helyezett el a város vezetősége. Elgondolkodtató, hogy vajon a gazdák belülről fakadó igényessége, vagy pedig az utcákon nagyobb számban járórendőrök jelenléte sarkallja az embereket a tisztaságra. A pozsonyi fajtakutyák minőségét elnézve pedig megállapítható, hogy lényegesen jobb tenyészetekből kerülnek ki, mint budapesti társaik. Talán Szlovákiában nem működnek „kutyagyárak”?

Pozsonyban nem a kistestű kutyák hegemóniája jellemző, bár ott is tartanak bishonokat, havanese-eket, de szép számmal

akad a skót és a sealyham terrierekből kitenyésztett cseh- vagy cesky terrierből is, melyeket nem is olyan régen elsősorban nyúl, róka- és borzvadászatra használtak. Ez a 6-10 kilogramm súlyú, 25-32 centiméter marmagasságú állat nemcsak mint házikedvenc, hanem mint vadászkutya is kiváló, ám a hozzá fűzött reményeket akkor váltja be igazán, ha mozgásigényét gazdája rendszeresen kielégíti, ellenkező esetben hamar elpuhul, elhízik. Azonban a napjainkban oly divatos labradorok és golden retrieverek a legelterjedtebbek, melyeket talán a látottak alapján holtversenyben követnek a vizslák: magyar-, weimari, németvizslák, pointerok. Szlovák fajtájú kutyával azonban a városban nem találkoztunk.

A Zerge-hegy, Pozsony „Szabadság-hegye”, a helyiek kedvelt kirándulóhelye. A szépen karban tartott erdőben a kutyások akár póráz nélkül is sétáltathatják kedvenceiket, de a tanösvényekre és a nem körülkerített, ám távolról rendőri felügyelet alatt álló játszótérre csak megkötve vihetik be állataikat. Északi szomszédunknál a

rendőrség jelenléte sokkal erőteljesebb a mindennapokban, így gyakran igazoltatják az autóst rendszámától és nemzetiségétől függetlenül. Az ellenőrzéseknek is köszönhető, hogy a közutakon a hazánkban tapasztalhatóhoz képest jelentősen ritkább a gyorsajtás, ami a kutyák biztonságára is kihat, kevesebb a gázolás.

Abban a kiváltságban lehetett részünk, hogy a magyar konzulnál, Dr. Farkas Gézánál is járhattunk, aki maga is, családjával együtt, nagy kutyabarát. Két kedvencük története összeforrt pozsonyi munkájával, hiszen kiküldetésének kezdetén került hozzájuk egy Győr melletti kennelből származó, Böngér névre keresztelt cocker spániel és Bumi, egy sárbogárdi keverék kutya. Böngért már régóta várták, neve hosszas válogatás eredménye volt. A hazánkba betelepülő hét besenyő vezér egyikét nevezték így, Böngérről Vörösmarty Zalán futása és Cserhalom című verseiben is olvashatunk. Bumi váratlan ajándékként került hozzájuk, nevét a Keménykalap és krumpliorr című film Bumeráng kutyája után kapta, akit újra meg

újra el lehetett adni, mert mindig visszatért gazdájához.

Bumi, ez az életrevaló kutyalány „ragadta magához a hatalmat”, így ma a konzuli lakosztályban bizony kőkemény nőuralom van, legalábbis a kutyák között. Példa erre, hogy amikor Bumi egy csontot rejtett el a kert központi részén, szerencsétlen Böngért a házból sem engedte ki, az csak az ajtóban ülhetett, még a dolgát sem tudta elvégezni. Nagy fejtörést okozott a gazdáknak, mi lehet Böngér furcsa viselkedésének oka, míg rá nem jöttek, hogy a háttérben a Bumi számára felmérhetetlen értéket képező csont áll, amit „irigy kutya” módjára foggal-körömmel védett. Amikortól a csontot furfangos ügyeskedéssel behozták a házba, Böngér ismét szabadon járhatott-kelhetett az udvaron.

Szegény Böngérnek ennél nehezebb napjai is voltak, amikor Bumi tüzelt. Se nem evett, se nem ivott, még aludni sem tudott, annyira vágyott volna Bumira, aki viszont nem tartotta egyenrangú társának,

eltasította. Napközben tehát Böngérnek föl kellett a konzuli lakosztályt cserélnie a nagykövetség hivatalépületére, mely a hajdani pozsonyi országgyűlések helyszínétől csak néhány háznyira található.

A konzul a Zerge-hegyen nap mint nap sétál kutyáival, hétvégente több tíz kilométert is megtesznek. Nemrégiben viszont Böngér egy óvatlan pillanatban porázostul kicsusszant gazdája kezéből, s hosszas „üldözés” után majdnem két teljes napra nyoma veszett. Mivel chipelve van, a helyi állatorvos segítségét is kérték, ahol sajnos kiderült, hogy bár Szlovákiában is szép számmal vannak chipelt kutyák, az elveszettek megkerülését elősegítő központi adatbázist még nem hozták létre. Végül is tehát nem a XXI. századi technika, hanem Bumi szimata segítségével sikerült felkutatni az erdőben megbúvó, akkorra már igencsak kimerült spánielt.

*Dr. Tóth Zsigmond
szerkeszto@kutya.hu*

